

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy evre ..... 24 korona
Egy sora ..... 2 korona

VIDEKEN:
Egy evre ..... 28 korona
Egy sora ..... 2 k. 40 f

HIRDETESEK:
4-nasábas petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 72. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, április 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A bécsi tárgyalások.
- Hírek a külföldről.
- A közös miniszteri tanácskozások.
- Városi közgyűlés Makón.
- Anarchia Szerbiában.
- A király és a cukorprémiumok.
- A flumel sztrájk.
- Spiritizta pör Berlinben.
- A bírák rágalmozója — elítélve.
- Szénegásmérgezés egy iskolában.
- A hamis szász.
- Nagy botrány Alagon.
- Az önkéntes hallgatóság.
- Tárcs: Az oxfordi ifjakról. Irta: Yorick. — A kegydíj. Irta: Polgár Géza.
- Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendés.

A bécsi tárgyalások.

Arad, április 2.

Komoly és elevenbe vágó kérdések fölött folynak Bécsben a közös miniszteri értekezletek. Elég a résztvevőket tekintenünk, hogy ez állításról meggyőződünk. Egyszer a két kormány elnökei és pénzügyminiszterei, azután a közös kormány tagjai. Ebből látható, hogy a miről ott szó esik, mind igen érdekli a két állam politikai és pénzügyi viszonyait.

Küszöbön a delegáció összeülése. Ezek tárgyalásaihoz anyag szükséges. A közös költségeloirányzat tehát okvetlenül a mostani értekezletek egyik főanyagát képezi. Ez előirányzattal szoros kapcsolatban állnak a katonai reformok és az új fölsze relések kiadásai. Csak természetes tehát, ha ezek is a tárgyalásokba vonattak.

Végül a két kormánynak külön is lesz elég dolga a kiegyezéssel és a vámszerződésekhöz szükséges autonóm tarifával, melyek még inkább határidőhöz vannak kötve, mint a delegációk ülésezése. Látni való, hogy a kormányok körében még az ünnepek alatt is kevés idő juthatott a pihenésre és szórakozásra, ha a nyomban megkezdett nagy horderejű tárgyalások anyagát kellően elő akarták készíteni.

Sőt a közvéleményről se mondhatjuk, hogy ez előre hirdett tanácskozások zavarólag nem hatottak. A ki hazája sorsával törődik, az nem térhetett ki a gondok elől, melyeket bizonyos körök célzatos híresztelése okozhattak.

Mert némelyeknek különös kedvük telik az izgató hírek gyártásában és a közvéleményt semmivel se lehet jobban alarmirozni, mintha újabb terhek felhőt teszik a politika égboltozatára. Ez értekezletek alkalmából is előre hirdették, hogy a horvátok beligazgatására újabb három millió, az új ágyukra és egyéb katonai kiadásokra pedig 10—15 millió lesz szükséges. Ugy, hogy a szegény község 18—20 millió újabb megterhelés rémeivel küzdött a pihenésre való szent ünnepek napjai alatt.

Annyival jobban fog esni, ha mindezekre megjegyezzük, hogy a milliókkal való dobálzás részint a fantázia, de főként a pártpolitika szüleménye. A horvátok három millió többlete egyáltalában nem pozitívum. Erre vonatkozólag a magyar kormánytól egy árva szó ígéretet se kaptak. Ezt a regnikoláris küldöttség nem

is tárgyalta, sőt a hozzájárulási arány megállapításához szükséges kiszámítások be se fejeztettek. Ha e számítások és a fogyasztási adók adatai a jelenlegi törvényes kulcs emelését vonnák maguk után, ennek következményei elől, természetesen, a törvény alapján nem térhetnének ki. De a ki már most kerek három milliőről és befejezett tényről beszél, az egyszerűen ferdit.

Ugyanezt teszi az is, a ki a katonai kiadások szertelen emelkedéséről beszél. Az új ágyuk ügye még nincs eldöntve: 1899. év óta csak a kísérletezések folynak évenkénti 800.000 korona kiadással. Miután odáig jutottak, hogy a kísérletezések immár szélesebb körben folytatandók, lehetséges, hogy ez évben e célra vagy másfél millió lesz szükséges, de a 10—15 milliőről még szó sem lehet, miután a kérdés nem érett meg az új ágyuk beszerzéséig. Különbö is a kormányok s ezek között első sorban a magyar kormány sokkal jobban ismeri anyagi téren a közviszonyokat, semhogy egyszerre jövő ekkora újabb megterhelésért felelősséget vállalhatna.

Nem a költségvetés kereteinek nagyobb mérvű bővítése lesz tehát az, a mivel az idej delegációk magukra vonják a figyelmet. Valószínűbb, hogy politikai okok kölcsönzik a különös érdekességet. Legáltalában a Kossuth-párt egy részében oly törekvés mutatkozik, hogy a közjogi ellenzéknek ez az árnyalata is vegyen részt a delegációban. Ezek Kossuth Lajosnak egy időben Olay képviselőhöz intézett le-

TÁRCA

Az oxfordi ifjakról.

Irta: Yorick.

Most néhány esztendeje Párisban már a címével nagy föltűnést keltett egy könyv, mely arról szolt, hogy — s ez volt a föltűnő cím: A quoi tient la supériorité des Anglo-Saxons? Mi okozza az angol-szászok felsőségét? ez a kérdés már magában, felelet nélkül is, bombamódjára csapott le a franciák közzé. Hogyan, hát van ilyen felsőség? Hát az angol-szászok valóban előtte járnak, élén állanak a világnak?

Az óriás izgalom, melyet a különben elég érdekes, de nem valami mélyen szántó könyv okozott, — a szerzője az angol pedagogiában látja az angol erő gyökerét, — az izgalom nem is a szerző megpenditette miatt körül forgott, hanem mindenekelőtt a valóban úgy van e körül. A jó párisiak eleinte nevetek, — végre is: csak egy első nemzet lehet a világon, s ez ki volna más, mint a francia? De ahogy kezdtek körülnézni, mindjárt saját maguk körül, egy kicsit elakadt a lélekzetük. Kezdték boncolgatni, miről is lehet megismerni ezt a felsőséget? Bizonyára apróságokon még inkább, mint nagy dolgokon. Például azon, hogy mi és ki az elegáns. Ez csálhatatlan jel: az elegancia volta-képp utánczás, és mindig a legerősebbet utánczo-

zuk. Nos tehát: elegáns angolul tudni. Elegáns sportolni. Elegáns angol szabónál varratni, Londonban mosatni és kis Tauchnitz-könyveket hagyogatni a vasuton s a fogorvosnál. S fogorvosban is az amerikai az elegáns, például a nagy Davenport; továbbá elegáns redingetoban esküdni, az egymás kezét keményen megráznai, s általában a régi, versaillesi és compiégnei menüettes, legyezővéges, szépségflastromos és hajbókoló francia elegancia helyett a félig paplak-, félig istállószerű merev, de természetes angol elegancia.

S mindez Párisban van így, a világ fővárosában, mely még mindig fővárosa a világnak, de egyben a vendégnek fiórenci és velencei módra kedvében járó mulató és megszálló helye az angol s az amerikai jókedvnek vagy lebzselésnek. Hát még egyebütt; és mindenütt! Mindenütt angolul tanulnak, angolul olvasnak, angolul festenek, rajzolnak, karcognak, tenniszeznek, futballoznak, öltözködnek, fourinhandseznek, cookoznak, shakehandseznek, butorozkodnak, cottageeznek, lüncshöznek, táncolnak, flirtolnak, filozofálnak, essayznek, debattolnak és pennyalinkerkednek. A quoi tient cette supériorité des Anglo-Saxons?

Néhány nap előtt egy csapat angol deák járt Budapesten, oxfordiak, fooballozóak. A Margit-szigeten, ahol a mi csapatainkkal versenyeztek, ott nézte őket a fővárosi társaság színejava, s általában a mi egész vegyes, de alap-

jában nagyon összetartó s összetartozó löverseny-közönségünk, mágnástól borbélylegényig. Van azonban e közönségnek egy speciális rétege, mely a futtatásoknál nem látszik meg így külön: a budapesti angol kolónia. E kolónia javarészt angol nyelvemesterek, és, ezekről akarok szólni, angol nevelőnek teszik. Tisztelet, becsület a francia géniuszunk s általában minden nemzet géniuszának. Hódolat és imádat a nőnek, mindig és minden sorban. Ami az erényt illeti: Krisztus már azért is Krisztus volna, ha soha nem mond egyebet az isteni mondásnál: aki közzületek hiba nélkül való, az vesse rá az első követ. Tehát nem megkülönböztetek vagy osztályozgatok, sőt, megvallom, az érzésem, a becsülésem és a szeretetem sem az erősebb mellé áll, mikor, ismétlem, csak megállapítom a valóságot, hogy a francia lány, mihely idej hozzánk, lehanyatlak, majdnem kivétel nélkül a társadalmi taksálgatás alacsonyabb osztályaiba — az angol nő pedig: akár csunya, akár szép, akár hajadon, akár özvegy, akár jobbmódu, akár teljesen szegény, majdnem kivétel nélkül megmarad uri nőnek, a i ilyenül is viselkedik, ilyenül is bánnak vele, s ezt még csak kiküzdés sem kell, mert ezt mindenki magától értetődőnek érzi, elejétől fogva. Az angol lány nem tönkre megy nálunk, hanem férjhez megy, nem tür, hanem uralkodik, s nem alkalmazkodik, hanem tanít — csöndesen, szerényen, to-lakedás nélkül, de kitartóan és biztosan meg-

veléből s az időközben szerzett tapasztalatokból indulnak ki. Hogy a mozgalom eredménye mi lesz: ezt még most nem tudhatjuk.

Ha az eddigiekben a tárgyalásokhoz fűződő aggodalmakat igyekeztünk leszállítani, a kiegyezéssel kapcsolatos kérdésekben ezt kevésbé tehetjük. Elismerjük, hogy az osztrák helyzet, de még inkább az osztrák indulat és ellenszenv itt igen komoly nehézségeket gördít utunkba s mindegyre újabb és újabb gáncokat eszel ki a kibontakozás megnehezítésére. Ilyenek vehetjük az osztrák költségvetési bizottság előadójának egy nyilatkozatát, mely azt árulja el, hogy oda át junktímet akarnak föllátni a valuta és a kiegyezés között. Látják, hogy a valuta rendezése szépen halad és már-már a befejezéshez, a készfizetés fölvételéhez jutott. Tudják, hogy ehhez nagy anyagi érdekeink fűződnek. S habár ez Ausztriára nézve is hasonlóképen áll, meg akarják nehezíteni elérését csak azért, hogy a kiegyezésnél újabb előnyöket csikarjanak ki maguknak. Azt hiszik, hogy ha a jelzett junktímet föllátnak, célt érnek. Mi pedig nem azért említettük ezt föl itt, mintha következményeitől nagyon tartanánk. Hiszen helyesen jegyezték meg illetékes köreinkben, hogy hasonló fogásokhoz magyar kormány nem kapható. Csak jellemezni akartuk ezzel is azt a másik felet, a melylyel tárgyalunk kell oly kérdéseket, melyekhez magyar érdekek is fűződnek.

Hirek a külföldről.

(Forrongás a Balkánon. — Az angol-búr háború.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Külföldi lapok, különösen az irányatosan inspirált olasz lapok riasztó híreket közölnek az albániai és a macedóniai állapotokról. Egyes információk szerint Montenegró már fegyverkezik is és felő, hogy egyes törzsek a török-

montenegrói határon már legközelebb hajba kapnak. Annyi bizonyos, hogy a hírek tulzotak, de jellemző, hogy úgy mondjuk, nyugtalanító a bécsi félhivatalos Fremdenblattnak minapi kommunikéje, mely hangsúlyozza, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország a békét minden áron — tehát ha kell, fegyveresen is — fenn fogják tartani a Balkánon. A „Piccolo“ cetinjei értesülése szerint Montenegró az a bán határon sereget gyűjt össze teljes hadi fölszerelésben. Ugyane lap értesülése szerint Oroszország európai intervenció eszméjét penditette meg, hogy Albániában és Macedóniában a forradalom kiütését megakadályozzák. Ausztria-Magyarország és Olaszország hajlandónak nyilatkoztak arra, hogy ideiglenes megszállják Albániát. Az albán notabilitások legutóbbi gyűlésükön elhatározták, hogy felszólítják Garibaldi Menottit, hogy szervezzen expedíciót Albániába, a hol sok fegyver és lővőszer áll rendelkezésére. Garibaldi azt felelte az albán főuraknak, hogy hajlandó az expedíciót szervezni, ha az albánok megfelelő pénzüsségeket bocsátanak rendelkezésére. A görög belügyminisztérium meghagyta a tesszáliai hatóságoknak, hogy a legszigorúbban járjanak el a bolgár-macedóniai bizottság ügynökei ellen, a kik ott Macedóniába való becsempészés végett fegyvereket vásárolnak.

Angol búr háború. A legutóbbi jelentések szerint Schalk-Burger végre megtalálta Steynt, a kivel a béke dolgában értekezni akar. Valószínű, hogy néhány nap múlva végleges dolgokat ballunk a délfrikai harctérről. Vagy béke lesz, vagy pedig ujult erővel megindul a harc. Jellemző Krüger és az európai búr delegátusok magatartása, a kik most, hogy a harcoló vezérek maguk alkudoznak, megszepepentek, mert tudják, hogy ha ezek nélkülök kötnek békét, úgy ők teljesen letűnnek az akció teréről. Most azután kapkodnak mindenfelé, Párisban és Berlinben próbálnak intrikálni Anglia ellen, mely egyáltalában nem hajlandó velük tárgyalni, sőt azt se akarja megengedni, hogy délafrikai honfitársaikkal érintkezésbe lépjenek. Mindazonáltal az angolok engedtek eredeti rideg álláspontjukból és már hajlandók általános amnesztiát adni. Természetesen a bu-

rok által követelt teljes függetlenséget nem adhatják meg, mert hisz akkor három éven át hiába hozták a nagy vér- és pénzáldozatot. Lát-nivaló, hogy a békealkudozások nem a legjobb kilátásokkal indulnak meg, a minek főképp az európai búr delegátusok az okai, a kik mindenképp meg akarják akadályozni, hogy az angolok a harcoló burokkal közvetlenül kössék meg a békét. Kuyper hollandi miniszterelnök berlini utazása állítólag összefüggésben van a békealkudozásokkal. Kuyper tudvalevőleg egyszer már kudarcot vallott békeakciójával. Akkor egyenesen az angolokhoz fordult, de nem tudta kimutatni, hogy a burok megbizásából jár el. Most ismét kerülő utakon jár, a meny nyiben a német császárt igyekszik közvetítésre bírni. Azonban bizonyosnak látszik, hogy az angolok közvetítő ajánlatot nem fognak elfogadni.

TÁVIRATOK.

Kína fizet.

Sanghai, április 2. A kínai kormány a hatalmasságok megbizottjainak 1,800.000 taelt fizetett ki a kártérítési összeg harmadik részlete fejében.

Kibékített munkások.

Amsterdam, április 2. Annak a bizottságnak, a mely március hó 15-én avégre alakult, hogy a gyémántiparban helyreállítsa a békét, sikerült a munkaadók és a munkások között támadt viszálykodásnak véget vetni. A jegyzőkönyvet tegnap este vették fel és mind a két fél aláírta. Ezzel megsemmisítették a munkások kizárását és ma reggel újra megkezdődött a munka.

A közös miniszteri tanácskozások

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

Husvét óta komoly és a monarkia nézve rendkívül fontos tárgyalásokat folytat a magyar és az osztrák kormány. Most állítják össze azt a költségvetést, melyet a május hó közepe táján Budapesten összeülő delegáció elé fognak terjeszteni.

A költségvetést rendkívül fontossá az új

tanít mindenkit arra, hogy kell a nőkkel bántani s általában hogy kell uri embernek vagy uri nőnek viselkednie. Egy ilyen kis missz egy esztendő alatt husz familiát anglikál.

Vagy itt vannak ezek a derék oxfordi legények. Van köztük, mondják, főnemes és van órák fia is. De különbség nincs köztük: sem nemes önértetre, sem uri szegénységre, sem viselkedésük könnyed, természetes, de föltétlen biztosságára. A sportban, mint megannyi Julius Caesarok, jönnek, látnak és győznek — de se le nem nézik, se nem vizsgálják ellenfeleiket, hanem foglalokoznak velök és érdeklődnek irántuk. A közönség úgy ünnepli őket, mint valami világhódító potenciátokat, de ők egy percre sem vesztik el fejüket és se nem tartják magukat potentátoknak, sem nem becsülik kevésre ezt a lelkes közönséget. Az uri körök tüntető figyelemmel és vendégszeretettel fogadják őket s beszédjükből s viselkedésükből kitetszik, hogy tudják kivel van dolguk és, angol érzés szerint, nagyon becsülik a születés és egyéb arisztokráciát, de viszont e megbecsült körben oly otthonosan és prefektül viselkednek, hogy öt perc alatt megvan az egalitás idegenek s honiak, mánások és nem mánások és, a mi a legfőbb: öregek és fiatalok között. Pédí ezek a derék fiúk igazán fiatalok, sőt egyenesen maguk taksálják magukat gyerekeknek; azt mesélik, hogy mikor a mi fiatalainknak egy szokott és ren'les mulatásába keveredtek — elpirultak és nem vettek benne részt.

Hát bizony, szokjuk meg a gondolatot: az angol-szászok felelősége alighanem a fajtukban gyökerezik. Uri faj, unalomra született; egyenkint és összevéve: ahová kerül, ott uralkodik. Nem éppen erőszakkal — hiszen éppen most bizonyul be, harmadik esztendeje, hogy az erőszak nem is való neki, mihelyt erőszakoskodik, gyámoltalan és ügyetlen. Uralma természetes felsőségből fakad; abból, a hová kerül, ott mindenben vagy majd mindenben ő a legkülönb s ezt ő maga is tudja és azt is tudja, hogy mindenki tudja. Ezért oly természetes az ő felsősége, melyet viszont azért nem kell az emberek orra alá dörgölnie — tudják és érzik azt maguktól is.

Gyönyörű látvány, hogy ez a tudat akkor kezdi áthatni az egész világot s kezd abban egészen tudatosá válni, mikor, akik irigykednek a nagy fajta anyasorságra, nem győzik hirdetni bukását, hanyatlását, bűneibe való belefutását. Legfeljebb annyit engednek meg, hogy Amerika emelkedik, Angliának vége. Ha egyéb nem, ez a dühös féltékenység mutatná, hogy soha Anglia olyan nagy és hatalmas nem volt, mint most, megpróbáltatása napjaiban, mikor az egész világpolitika a körül forog, hogy miképpen buktathatná el.

A régi mágiában volt két misztikus fogalom: a nappal s az éjjel pólusa, mely között az ember sorsa egyre ott lebegett, folyton fenyegetve az éjszakától s egyre megmentve a nappaltól. Így lebeg most az európai világ, abban a műveltség és a szabadság minden ér-

deke s mindezekben éppen a mi hazánk sorsa a szász és az angol-szász pólus között, egyre fenyegetve az oroszól és egyre megmentve a jótékony nappali hatalomtól, mely az orosz magában szoritja vissza: Angliától. Rule Britannia, Britannia rule the waves! — hányszor mondták, hogy ez az angol önhittség nevetéses nótája! nem igaz: a szabadságnak és műveltségnek örök himnusza!

(„A Hét.”)

A kegydíj.

A külváros egyik legelhagyatottabb piszkos kis utcájának egyik bizalmatlan külsejű háza előtt — egy csomó szegény munkás-család lakott benne — ma kivételesen nem üldögéltek kérges tenyerű, pihenő napszamosok, mint más vasárnapon. Hanem e helyett valami 20—25 kis gyerek őgyelgett ott föl s alá; köztük elvegyült egynéhány munkásasszony, kis szopós gyermekével a karján és beszélgettek egymással titkolózva, suttogva, hogy alig lehetett abból valamit megérteni. Nyilván a Szautnerné kis gyermekének, a Ferikének a haláláról beszélgettek, aki még csak tegnapelőtt is együtt játszadozott a szomszéd gyerekekkel, ma meg már kihülten fekszik a piciny kék-fehér csipkés ravatalon, abban a dohos levegőjű sötét udvari szobácskában. A ravatal körül ott siránkozik az asszony, Szautnerné, egy 40-es tagozatszadt munkásnő; körülötte

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

ágyuk kérdése teszi. A közös hadügyminiszter ugyanis új szerkezetű ágyukat követel a közös hadsereg részére. Az ágyuk kérdése foglalkoztatja erősen a két kormányt. A két pénzügyminiszter már tanácskozott is e kérdésben s arra a megállapodásra jutottak, hogy mindaddig, míg az ágyukérdés technikai része nincs megoldva, addig ne kérjenek a delegációtól az új ágyukra semmit. A „Neue Freie Presse“ azt írja, hogy az ágyukérdés a holnapi minisztertanácson végleg eldöntés alá kerül.

Érdekes, hogy a bécsi lapok egyrésze a két kormányelnök közötti elháríthatlan differenciákról tud beszámolni. Idézzük a „Neues Wiener Tageblatt“-nak egy erre vonatkozó híradását.

„Pénzügyi körökben tegnap az a hír volt elterjedve, hogy az osztrák és magyar kormányok felfogásaiban ama gyorsaságot illetőleg, melyet a kiegyezési kérdés megoldásánál ki kell fejteni, komoly differenciák merültek fel. Az osztrák kormány rögtönös finalizálásra törekszik és azon az állásponton van, hogy úgy az önálló vámtarifának, mint a vám- és kereskedelmi szövetség megújítása ügyének ezekben a napokban kell megtörténnie. A magyar kormány, mely már az utolsó hetekben is tartózkodó álláspontot foglalt el, ugyilátszik meg akar maradni emez álláspontján. Mint hírlík, Széll Kálmán mostani bécsi tartózkodása alkalmával csak a közös költségvetés elkészítésével akar foglalkozni. Politikai körökben tegnap az a hír keringett, hogy a korona az osztrák kormány által helyesnek talált irány érdekében közbenjárt a magyar kormánynál.

A két kormányelnök közötti tárgyalások a vámtarifát és a vám- és kereskedelmi szövetséget illetőleg tehát most Bécsben újra folytatódni fognak a legközelebbi napokban. A magyar miniszterelnök bécsi tartózkodásának meghosszabbítása a korona befolyására vezethető vissza.

A félhivatalos „Magyar Távirati Iroda“ erre vonatkozólag a következőket közli:

A bécsi lapok egy része azt ujságolja, hogy a két kormány és főként a két kormányelnök közti viszony válságos fordulatot vett és ennek okát abban találják, hogy a magyar kormány

az autonóm tarifa létrejöttét huzza és halasztja. A helyzetnek ez a megvilágítása egyáltalán nem felel meg a való tényeknek, mert értesülésünk szerint a két kormány jó viszonyában mi sem változott, a tarifátárgyalások a kitűzött program értelmében folynak, aminthogy Széll Kálmán felfogása összes idevágó nyilatkozatai szerint mindig az volt, hogy a két államot érdeklő gazdasági politikai tárgyalások mielőbb eredményesen finalizáltassanak.

Széll Kálmán miniszterelnököt ma délelőtt 9 órakor a király magánkihallgatáson fogadta. A kormányelnök után Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter jelent meg a felségnél kihallgatáson. Délután 2 órakor a hadügyminiszteriumban Goluchovszky Agenor gróf elnöklésével közös miniszteri konferencia volt, melyben a közösügyi előterjesztések megvitatását folytatták.

Holnap különben a király elnöklésével összeül a koronatanács, a melyen véglegesen megállapítják a delegacionális előterjesztéseket. Ezen a koronatanácson esetleg szóba kerül az ágyuk kérdése is, a mennyiben a minisztertanács nem tudna megállapodásra jutni.

Anarchia Szerbiában.

(Leleplezések Sándor királyról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

A Budapesten megjelenő „Topola“ című szerb ujság legutóbbi számában botrányos, csunya dolgokat mond el Sándor szerb királyról, Draga királynéről és a szerb züllött politikai életről. A cikket egy „volt szerb udvari dignitarius“ írta, aki megígéri, hogy adatokkal tudja bizonyítani állításait. A Topola dinasztiaellenes ujság, érdekében áll tehát minden rosszat elmondani a szerb uralkodó családról. Adatai azonban épenugy igazak is lehetnek s már ezen adatokon kívül más jelek is arra mutatnak, hogy Szerbiában maga Sándor király teremti meg az anarchiát.

Az első sorokban a cikkíró foglalkozik az a merénylettel, melyet néhány esztendővel ezelőtt a radikális Knezevits követett el Milán exkirály ellen. Neki állítólag írásbeli bizonyíté-

kai vannak ahhoz, hogy ezt a merényletet tényleg Sándor király rendezte Draga Masin asszonnyal egyetértőleg, de nemcsak azért, hogy a gyűlölt radikálisok ellen fölléphessen, hanem főképp, azért, hogy megszabaduljanak Milán királytól, aki a Draga asszonnyal való házasságának nagy ellenzője volt. Mikor a merénylet nem sikerült, Sándor király legalább a radikálisokon akarta haragját kitölteni. Magához hívatta Konstantinovits ezredest, és meghagyta, hogy az ország minden részében egy éjszaka fogassa el és végeztesse ki valamennyi tekintélyes radikális. A belügyminiszternek pedig azt parancsolta, hogy Konstantinovitsot támogassa a rendelet végrehajtásában. A minisztertanács erélyes közbelépése azonban megakadályozta ezt a Szent-Bertalan éjszakát. A király erre Vademics rendőrprefektusnak azt parancsolta, hogy süttesse ki tüzes vassal valamennyi fogoly radikálisnak szemét. A rendőrprefektus azonban közölte ezt a rendeletet is a belügyminiszterrel, aki aztán megakadályozta a végrehajtást.

A kormány a merénylet tettesei ellen rendes birói uton akart eljárni, de a király volt az, aki ragaszkodott ahhoz, hogy a merénylők fölött statáriális uton ítélkezzenek. E fölött nagy veszekedés támadt a király és miniszterei között és Sándor király végül kijelentette, hogy rögtön lemond és elhagyja az országot, (átmegy Zimonyba, hogyha ők nem engednek ebben a kérdésben. A király azt is akarta, hogy hat radikális vezért föbe lövessen a statáriális bíróság és csak a kabinetiroda mostani főnökének, Schiessl bárónak, aki akkor Belgrádban osztrák-magyar követ volt, köszönhető, hogy Protics Sztoján és társai nem estek áldozatul a király bosszúvágyának. Ekkor történt, hogy monitorjaink megjelentek Belgrád előtt. Ekkortájt — írja a leleplező — éjjel-nappal azon tölte fejt a fiatal király, kit lehetne letartóztatni és minduntalan ment parancs a palotából a rendőrségre.

Kétségtelen, hogy Gyorgyevits még ma is miniszterelnök volna, ha beleegyezett volna annak idején Sándor királynak Draga Masinnal való házasságába és a király azt írta Gyorgyevits lemondó levelére, hogy „sajnálattal veszi

félénken lapul meg két kis fia. O maga elég jól bírja magát, van mit a tejbeaprítania, sőt már mosást se igen vállal egy idő óta, mint azelőtt . . . Ura nincs. Valami gazdag gyárosnál, munkaközben széjjelszaggatta a gépszij négy évvel ezelőtt és azóta az asszonynak a gyáros szép leánya, a Gusztika kisasszony kegydíjat eszközölt ki, sőt ő maga hozza el neki minden hónapban a pénzt, mert nagyon megszerette a szegény özvegyet, meg a kis Ferikét, akinek gyönyörű kék szemei és bodor szőke haja volt, éppen olyan, mint a Gusztika kisasszonyé. Kapott is szegényke sok szép játékszert. A szomszéd gyerekek is azért vonzódtak olyan nagyon Ferikéhez, mert annak mindig volt valami különös játékszere és oly jó szíve, hogy akárhányszor elajándékozgatott belőlük egyet mást . . . és most már ennek is vége, mert ott fekszik szegényke halva . . .

A sok kicsi fiúnak, leánykának, a kik az udvaron, utcán futkosnak, kíváncsi arcán szinte ott rejtőzik valami félelmetes vonás, mintha felfognák, hogy a kis Ferikével mi történt; hogy meghalt.

Hiába szólnának hozzá, nem felelne.

Csukva maradnak ártatlan, szép, kék szemű Aranyhajcskáját nem lengeti többé az esti szellő; vége, őt többé sohasem fogják látni az utcán se, másutt se, csak majd az égből . . . és az ő sok játékaival sem fognak többé játszani, sem ők, sem senki más.

A mint a sok gyerek a kapu előtt egymással gagyog, pityeg, egyszerre meglátják, a

mint az utcasarkon begördül a kékre festett halottaskocsi. Két fehér lovaska van a kocsi elejébe fogva, tollbokrétaival a fejükön; két kékruhás bácsi ül a bakon, az ő fejükön is kék-fehér kucsma diszeleg. A kis gyerekek, — a mint a kocsi megáll — szétrebbennek a kapu előtt és aztán ott futkosnak a kocsi körül, a melyiknek a fele kicsi üvegszekrény a csöppnyi koporsó számára, a másik fele meg négy helyet kínál a beleülőknek. Bámészkodva nézik a kicsikék a kocsi négy sarkán sirva térdelő apró ezüstös szalagkákat, majd a szelid, kövér lovak körül szaladgálnak, a haragos kocsis bácsi nagy boszankodására. Kisvártatva egy egyfogatu bérkocsi érkezik; benne ül a pap a feszülettel a kezében és besiet a házba, hogy hamarosan beszentelje a kis halottat. Gyorsan végez, mert innen máshová hívja a kötelessége . . .

Leszögezik a parányi koporsót és az egyik kékruhás bácsi — a ki a korcsmába térvén, egy kissé megkésett — a vállára kapja és viszi ki az üveges temető-kocsiba. Szívzaggatóan siránkozik a Szautnerné, kézen vezetve a másik két kis fiút, akikkel csak nagynehezen ér a kocsig, mert azok csudálkozva bámészkodnak a sok cifraságon és lépten-nyomon megbotlanak.

Gusztika, a gyáros szépséges leánya szintén ott halad, drága fekete gyászruhában, lefátyolozva, könyezve. A házbeli kiskorcsmában elnémul a verki hangja, maga a féllábu kintornás is kiáll az ajtóba, nézni a temetést. A

szomszédasszonyok összesugnak, hogy milyen jószívű a Gusztika kisasszony, nini még bele is ül a kocsiba, a szegény özvegy mellé. A mint a két nő a két kis fiúval elhelyezkedett, nagy barna fakeresztet tettek még fel a kocsi tetéjére, egy hatalmas nefelejts-koszorúval. Ezt a Gusztika kisasszony hozta a kis Ferikének. Majd amikor a kocsi megindult, a bámészkodó gyermekcsereg tünődve kísérte egy darabig a kocsit. Sok közülök előreszaladt; az egyik bekandikált a lassan haladó kocsi ablakán, hát látja, hogy a Szautner néni nem is sirt már egy cseppet sem, hanem annál jobban jajgatott a Gusztika kisasszony . . . mintha a Ferike az ő kis fia lett volna.

Mikor Szautnerné hazaért a temetőből a két kis fiúval, még ott őgyelgett egynéhány asszony a kapu előtt.

Roppant kíváncsiak voltak erre az asszonyra, akinek a nemlőrödömsége nagyon is feltűnő volt. Nem igen értették a dolgot. Hát a Gusztika kisasszony csak pusztán szánalomból szerette úgy ezt az asszonyt?! No, ha ez így van, akkor majd folytatja tán, hiszen van még két kis gyermek a háznál, meg aztán most, hogy a Ferike meghalt, jobban ráfér az asszonyra a vigasztalás, a gyerekekre a szeretet.

Amde Gusztika kisasszonyt nem látták többé soha. Szautnerné meg eljárt megint mosni, mert az ura halála óta kapott kegydíj bizony megszűnt . . .

Polgár Géza.

A biztosítás kiterjed minden oly balesetre, amely akár otthon, akár utközben, kocsin, hajón, vasuton, hadgyakorlaton történik és halált, vagy rokkantságot okoz.

tudomásul azoknak az embereknek távozását, akiknek működését nagyra becsülte." Ezeket az embereket most, amikor radikálisok veszik körül, szitkokkal illeti. Pedig volt idő, amikor Vuicsot, a mostani miniszterelnököt nagy társaságok előtt korhelynek mondotta és azt mondotta, Popovits Mikától undorodik. Popovicsot ugyanekkor család panamistának nevezte, aki egy cukorgyártól 16.000 dinárt szerzett magának. Ma mind a kettőnek hizeleg, mert nem avatkoznak a terveibe. A hátuk mögött azonban most is szidalmazza minisztereit. Sándor király mérhetetlen dühvel gyűlöli az anyját, Natália királynét. A belgrádi társaságok — ugymond — sokat tudnának arról beszélni, hogyan szokott anyjáról nyilatkozni. Megtörtént egy ízben, hogy magához rendelte valamennyi főbb tisztjét és ugyanekkor előhívatta Simonovics ezredest, Natália volt kamarását és felszólította, ismerje be, hogy a királynéval meg nem engedett viszonyban állott. Simonovics persze tiltakozott a királyné ragalmazása ellen, mire Sándor éktelen haraggal szidalmazta anyját és az ezredest.

A király az oka állítólag annak, hogy Szerbiában az alantasabb államtisztviselők és tisztok rovására a legnagyobb takarékoskodás folyik, míg a királyné hozzátartozói és kegyeletjei szórják a pénzt. Tudni vélik, hogy Sándor király Draga királyné javára három millió frankot helyezett letétbe a bécsi Rothschild-cégnél, ellenben egy szegény öreg asszonynak a 12 forintos nyugdíját, amelyet még Milán király engedélyezett neki, megvonta. A tisztok elkeseredését fokozza a Lunyevicák-nak pökhendi, sértő viselkedése és pazar életmódja.

A jól értesült szerb udvari méltóság megírja azt is, hogy Draga királyné az anyaság minden reménye nélkül lévén, a lebetegedési híresztelések alkalmával idegen gyermeket akart beszempészni. Miután a terv nem sikerült, biztosra veszi, hogy Sándor király Lunjevica Nikodémot fogja trónjának örökösévé proklamálni. Ez volna azonban Sándornak utolsó királyi ténykedése.

Ezeket mondja a Topola cikke. Szerbiába most titokban nagy mennyiségben küldik át a Topola egyes számait. Vajjon mit szólnak az ilyen cikkekhez a szerb udvari körökben?

TANÜGY.

(—) **Képesítő vizsgálatok.** A kazánfűtők és gőzgépkezelők vizsgáló bizottsága f. hó 13-án, a fa- és fémipari szakiskola helyiségében vizsgálatot tart. A vizsgálni akarók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. aradi iparfelügyelőséghez nyújtják be.

(—) **Szőlő és borgazdasági tanfolyamok a néptanítók részére.** A földművelésügyi miniszter a folyó évben is rendeztet 4 hétre terjedő szőlő- és borgazdasági tanfolyamot. Két részletben tartatnak meg és pedig az első rész tavasszal, a másik pedig ősszel 14—14 napon át. Mind a két időszakban ugyanazon tanulók vesznek részt a tanfolyamban, melynek célja, hogy a néptanítók a szőlő- és borgazdaság terén — különös tekintettel az elpusztult szőlők felújítására — gyakorlatilag és elméletileg is kiképeztesse és így előmozdithassák községekben a nagyobb szakértelmet nem igénylő szőlő és borgazdasági ismeretek népszerű terjesztését. Az erdélyi részeken ilyen tanfolyam N. Enyeden fog tartatni, még pedig tavasszal április 29-től május 12-ig, ősszel pedig október 18-ig. Még ezenkívül 7 ilyen tanfolyam lesz, és pedig Pozsonyban, Egerben, Szent-Endrén, Tapolcán, Tarcalon, Bihar-Diószegen és Méne-

sen. Elsősorban olyan községi vagy felekezeti iskoláknál működő tanítók fognak felvételt, a kik filoxerától pusztított szőlőkkel bíró községekben működnek. A fölvevő tanítók az egész 4 heti tanfolyam tartamára egyenkint 120 korona átalányt kapnak két egyenlő részletben. Folyamodványok április 10-éig az illetékes kir. tanfelügyelő utján ahhoz a kerületi szőlészeti és borászati felügyelőhöz, illetőleg vincellériskola igazgatóságához nyújtandók be, melynek kerületében a folyamodók működnek.

A király és a cukorprémiumok

(Egy estilap szenzációja.)

— Az Aradi Közlöny telefon értesülése. —

Arad, április 2.

Egyik fővárosi esti ujság, mint tudósítónk telefonálja, pikáns szenzációval kedveskedik ma. Nem kevesebbet tesz, mint megvádolja ő Felségét, hogy közbelépett a cukorgyárosok érdekében azért, mivel az uralkodó családnak több cukorgyár van a birtokában s így a cukorprémium eltörlése jelentékeny veszteség lenne az uralkodóra.

A cikket — mely magán hordja a valószínűtlenség bélyegét — kuriózum gyanánt adjuk szószerint, amint azt Budapestről telefonon nekünk küldték.

A király — írja a nevezett lap — tegnap Goluchowski külügyminiszter előtt jelentőségteles nyilatkozatot tett a cukorprémium eltörlése tárgyában. Hogy mi köze a felségnek a cukorprémiumhoz? Hát igenis nagy köze van, még pedig úgy, hogy úgy a királynak, mint az uralkodó ház több tagjának számos cukorgyára van Csehországban, melyek a prémiumok eltörlése által érzékeny károkat szenvednének.

Köztudomásu, hogy a prémiumok megszüntetését Anglia mintegy rákényszeríti a kontinens cukortermelő államaira, amennyiben ellenkező esetben magas retorziós vámokat akar életbe léptetni. A brüsszeli konferencia engedett az angol követeléseknek, a konvenciót meg is kötötték, de általános az a nézet, hogy a parlamentek nem fognak a konvencióhoz hozzájárulni, mely a cukoripart egyenesen tönkretögné.

A király Goluchovszky külügyminiszter előtt, aki neki a brüsszeli tárgyalások eredményéről referált, kifejezést adott a konvenció tekintetében táplált aggályainak és hozzátette, hogy annak elfogadása az oly virágzó cukoriparnak pusztulását jelentené úgy Ausztriában, mint Magyarországon.

Hír szerint a királynak és az uralkodóház tagjainak körülbelül husz cukorgyár van Cseh- és Morvaországban. Ezek a gyárak a prémiumok révén több mint négy millió koronát kaptak. Ebből a király gyárait két millió korona jut, vagyis ha a prémiumokat eltörlik, a király jövedelmei évenként két millióval fognak csökkenni.

Ily körülmények között tehát természetes, hogy a király, épp úgy mint a monarchia összes cukorgyárosai, ellezlik a prémiumok eltörlését, illetve a brüsszeli konvenció elfogadását.

Eddig az említett estilap szenzációja. Hogy a királynak vannak-e cukorgyárak, avagy nincsenek, azt fölösleges vitatni. De hogy az efajta üres és lehetetlen híresztelések legalább is ildomtalanok, azt minden jóérzésű ember látná még akkor is, ha a fenti szenzációt alapos értesülésből merítette volna az idézett ujság, nem pedig e megjegyzésből, hogy „hír szerint . . .“

Spiritizta pör Berlinben.

(A spiritiszták védelmezői.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Többszörösen megemlékszünk arról, hogy Berlin városában lelepleztek egy híres virágmédiomot, aki arról volt nevezetes, hogy pusztán kézzel, pusztán levegőből virágokat tud elővarázsolni. A rendőrség, állítólag a császár egyenes rendeletére meglepte a médiomot, egy Rothe Anna nevű asszonyt, megvizsgálta és kiderült, hogy a híres spiritizta asszonynak a szoknyája alatt egész kis virágraktára volt. Természetes, hogy Rothe asszonyt letartóztatták a család miatt megindították ellene a fenyegető vizsgálatot.

A vizsgálat során több igen érdekes dolog került ki. Először is az lett világos, hogy spiritizta médiumnak lenni igen hasznos dolog. A letartóztatott asszony a nagy belépti-díjakból, melyekért mutatványait megnézni lehetett, igen tekintélyes vagyont gyűjtött. Másodsor: a virágokat dehogyan kapta szellemektől, ott vette azokat a vásárcsarnokban kofaktól, mint a többi közönséges halandók szokták. Így állván a dolog, nagyon valószínű, hogy a berlini törvényszék alaposan ráhuzza Rothe asszonyra a család paragrafusát.

Csak hogy a dolog nem megy olyan könnyen. A spiritiszták mindent elkövetnek, hogy „büszkeségüket“ kiszabadítsák a törvényszék kezei közül. Olyan sajtóhadjáratot indítottak tudományos meggyőződésük „vértanujáért“, a mely igazán jobb ügyhöz méltó. Sőt: két koronatanu is jelentkezett, két orvos, aki azt állítja, hogy megfogja győzni a bíróságot az asszony ártatlanságáról és mutatványainak valódiságáról. Az egyik, dr. du Prel, vállalkozik annak bizonyítására, hogy nem az asszony, hanem a szellemek csaltak, a másik tanu azt akarja beigazolni, hogy sem az asszony, sem a szellemek nem csaltak, hanem: az emberek tudatlanok.

Az utóbbi orvost dr. Müller Egbertnek hívják és ez idő szerint arról nevezetes, hogy végét akarja vetni az emberi tudatlanságnak a spiritizmus, főként Rothe asszony virágmutatványai utján. Azt állítja, hogy már vejét is meggyőzte új, korszakalkotó elméletével. Ez az elmélet a következő:

Aki révületes álomban van, — ilyen álomban csak médiumok lehetnek s ilyenkor megérint egy tárgyat (asztalt, széket, székrényt, elefántot, virágot) annak ujjahegyén a megérintett tárgy láthatatlan parányi zsugorodhatik össze. Megtörténhetik, hogy egy médium ilyenformán hatszoba butort, egy egész átlakert hord körmei alatt. Már most: ha a médium akarja, gondol egyet s erre a kívánt butordarab, vagy egyéb ingóság eredeti nagyságában kiugrik a spiritista ujjból. Így állván a dolog, ugymond a berlini orvos, érthető Rothe asszony esete. Virágokat érintett, tehát könnyű volt neki virágokat kapkodni a levegőből. Es dr. Müller Egbert szentül meg van győződve, hogy elmélete alapján felfogják menteni Rothe asszonyt.

Hiszik ezt a többi spiritiszták is, csak a józan jogászok nem. Mert kétségtelen, hogy a virágmédiom nem annyira virágmédiom, mint inkább csaló volt. Az asszonyt el is fogják ítélni.

De, kérdik a józan jogászok, mi haszna lesz ebből a köznek? Kipusztulnak a spiritiszták? Nem.

Pedig a német császár ezt akarja elérni. Rothe asszony elcsukatása révén. Kimutatják a „józanok“, hogy ez az eset csak növelni fogja

a spiritiszták számát, mert Rothe asszonyban a hiszékenyek martirt látnak. Számadataik érdekesek. Azt mondják, hogy Berlinben ez idő szerint tizezer spiritiszta van. Észak-Amerikában tizenhatmillió. A tizenhatmillió akkor támadt, amikor üldözni kezdték a spiritizmust. Kár tehát, így szólnak, üldözni őket, mert csak jobban elszaporodnak.

Hogy ez olyan nagy baj volna, nem tudjuk belátni, miért; az igaz, hogy hasznát se látjuk be. A spiriszták naiv rajongók, akiket a tudás vágya sarkal megismerni, ami ismeretlen; át akarják ugrálni a tudás korlátait. E nemes törekvésükben úgy mutatkoznak, mintha e törekvés által megtisztulnának. E sorok írója nem egy spiritisztát ismer, a ki oly átszellemlütnék látszik a spiritizmus révén, hogy tiszteletet gerjeszt. Azonban: eltekintve szép szavaktól, a lények azt igazolják, hogy ezek a spiriszták is csak olyan gyarló emberek, mint mi többiek. Elcsúsz tehát a spirisztáknak az az állításuk, hogy tanaik által az emberiség megtisztul. Nem tisztul meg, hanem marad, a mi volt: gyarló, földhöz ragadt. A spirisztákért tehát nem kár, mert kárral csak olyannak elvesztése jár, ami hasznos volt.

A fiemei sztrájk.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 2.

Az egyetlen magyar kikötővárosban tegnap reggel óta minden munka szünetel. Fiume munkásai sztrájkolnak s négyezer munkás ölbetett kezekkel nézi, mint akadt meg a kis város rendes forgalma és izgatóik kárörömmel szemlélik a jelentékeny kárt, a mit az ezuttal nem igen indokolt bérharc okoz a munkaadóknak, közvetve az egész lakosságnak, de sőt maguknak a bérharcba szállt munkásoknak is.

Zavargás, nagyobb szerű rendzavarás eddig nem történt ugyan s a hatóságok részéről történt nagyszabású rendőri intézkedések valószínűleg mindvégig rendet fognak tartani Fiumében. A sztrájkot a múlt héten a Lazarus-féle hajógyár munkásai kezdték meg és követelésük határozottan jóságos volt. A gyár tulajdonosa azonban, dacára annak, hogy a kormányzó is figyelmeztette őt a munkások kivánságának méltányos voltára, mereven elutasította kérésüket és gyárában az üzemet egyszerűen be- szüntette.

Triesztből ennek hírére a magyar kikötővárosba jött Schneider szociálista izgató, a kit a rendőrség el akart toloncolni. A szociálista főkolompós megfélebbelte a kiutasító végzést és a tanács a végzést megsemmisítette. Ez ellen viszont a rendőrség appellált és a dolog most a kormányzónál van. Schneider ezalatt tovább végzi az izgatást. Munkájának eredményeképp a sztrájkot kimondották az államvasutak munkásai, a teherszállító fuvarosok kocsisai, a papirgyári és szénrakodó munkások.

Kényszerűségből a munkásokkal való szolidaritás kedvéért a sztrájkolókhöz csatlakoztak az Adria fűtői is, a kiknek magatartása miatt a kikötőkben levő Adria-hajók nem mozdulhatnak. Az igazgatóság tudta a fűtők küldöttségével, hogy hajlandó azt a fizetést megadni, melyet az adriai vagy földközi tengeri hajószállalatok bármelyikénél élveznek. A küldöttség visszatérve, kijelentette, hogy ezt a főtelt nem fogadja el, mert az Adria fűtőinek mai fizetése nagyobb, mint azoké.

Több fizetésemelést kértek, mire a tárgyalást az igazgatóság megszüntette. A többi munkaadó sem hajlandó a munkások bérét fölemelni, mert a munkások átlagos napi jövedelme öt korona.

A Zimonyi-Schwarz féle kikötőépítő-vállalatnál a munka zavartalanul folyik, mert a tulajdonos a bért már tegnap önként fölemelte s ezzel megakadályozta, hogy a munkások a sztrájkolókhöz csatlakozzanak. A személyforgalom Abbáziába rendes.

A rakodóparton sok száz munkás sétál, de rendzavarás nem történt. A munkások nagy része az alközségekben és közeli helyeken tartózkodik, hogy esetleges rendzavarás részese ne legyen. Délután a munkások egyes csoportjai kísérletet tettek a tárgyalások újabb fölvetelére.

A sztrájkolókhöz hozzácsatlakozott délután a gyári munkások legnagyobb része.

A katonaság állandóan készenlétben van. Reggel óta eső esik.

A gázgyár és a rizshántoló munkásainak egy része katonai fedezet mellett dolgozik, nehogy a sztrájkolók megtámadják őket.

MULATSÁGOK.

(=) Szinielőadás Világosan. A világosi és galsai iparos ifjuság március 31-én, húsvét hétfőjén a világosi templomtéri elemi iskolában jótékony célú szinielőadást rendezett, melyen Szigetinek a „Vén bakancsos és fia a huszár“ kitűnő népszínműve került színre. Előadás után a Mátyás- király vendéglőben táncmulatság volt.

A bírák rágalmazója — elítélve.

(A Schartner-Zámbori tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Emlékezetes lesz még olvasóink előtt, hogy aradi rendőrség Nyirő Géza vizsgálóbíró megkeresésére letartóztatta Zámbori Istvánt, aki itt Aradon lókupec volt s arról volt nevezetes, hogy minden bírót, akivel hosszadalmas pörök- ködései révén dolga akadt, írásbeli beadványaiban a becsületet érintő módon megtámadott.

Sok mindenféle baja volt e miatt és az aradi, szegedi törvényszék több ízben súlyos büntetést is mért reá. Legutóbb a szegedi törvényszék ítélte el két bűnpörből kifolyólag 3—3 havi fogházra, hatósági személyek megrágalmazása miatt. Ez az ítélet felebbezés alatt állott még, mikor Zámbori újabb bűncselekményt követett el. Hivatalos beadványaiban megrágalmazta Schartner Sándor dr. törvényszéki bírót, Szakolczay Lajos kir. alügyészt, Simon Gábor árvaszéki jegyzőt, Simon Jenő és Fényes Kálmán dr. ügyvédek.

Mint hogy ilymódon bűnhalmazat állott elő, az aradi ügyészség Zámbori letartóztatását indítványozta és az aradi rendőrség le is tartóztatta őt. A vádtanács azonban szabadon bocsátotta Zámborit.

Ma azután dülőre jutott az egyik ügye. Az aradi törvényszék elnöke, Ottrubay Károly ugyanis hivatalos följelentést tett Zámbori ellen amiatt, hogy Schartner Sándor dr.-t egyik hivatalos beadványában megrágalmazta, azt irván a köztiszteletben álló bíróról, hogy „talán bíró ur sápot vár a felektől.“ Azonkívül avval rágalmazta, hogy Zámbori egyik ügyét, melyben Schartner bíró volt a referens, huztahalasztotta.

A följelentés folytán megindult a bűnügy, mely ma fejeződött be az aradi törvényszék előtt ítélettel.

A tárgyaláson Földes János törvényszéki bíró elnökölt, szavazók Köller János és Szöllösy Jenő dr. bírák voltak. A vádat Meszlényi Antal dr. kir. ügyész képviselte. A jegyzőkönyvet Serese Barna aljegyző vezette.

Érdekes volt, hogy Zámbori büntetlen előéletének mondotta magát. Amikor pedig a különböző fogházak törzskönyvi kivezetéit fele-

vasták, kiderült, hogy a jó ember 4—5 ízben is súlyos büntetéseket ült, s ezenkívül még néhány kemény hónapja van hátra, melyet még eddig nem ült le.

A tárgyalás folyamán kiderült az is, hogy Schartner dr. azt az ügyet, melynek szándékos huzásával-halasztásával vádolta, soron kívül intézte el.

A törvényszék Zámborit, tekintettel büntetett előéletére, a btk. 258. §-ába ütköző és a 260. §. szerint büntetendő, hatóság ellen elkövetett rágalmazás miatt négy hónapi fogházra ítélte. Az ügyész súlyosbításért felebbezett.

A hamis százás.

(Egy válópör története.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 2.

A kegyetlen végzet. szörnyű családi drámát zudított egy budapesti kereskedő fejére. Valamikor jómódban élt s mikor megnősült, a feleségével tekintélyes összegű hozományt kapott. Am sorsa rosszra fordult s az utóbbi időben utazói állást kellett vállalnia. Két héttel ezelőtt elutazott a fővárosból. A felesége kikísérte a pályaudvarra. A férj vonata kirobogott s az asszony magánosan indult haza felé a lakására.

Utközben sokat forgott körülötte egy jól öltözött uriember. Hirtelen neki bátorodott s megszólította a csinos arcú, molett hölgyet s a nő — ki tudja, miért — felelt neki. Az uriember kifogástalan udvariassággal foglalkozott az asszonykával, elkísérte lakásáig s találgatást kért másnapra is. Ismét találkoztak, ismét beszélgettek. Az asszony megtántorodott s elment az uriember szállóbeli lakására. Késő este jött el tőle. Hazament s csak itt vette észre, hogy a zsebében vadonat új százás bankjegy van.

Az asszonyka nem sokáig habozott. Ura úgy sem tud arról, hogy a divatárúsának mivel tartozik, elküldte neki a százast borítékba téve. De a szállóbeli uriemberhez nem ment el többet. Megutálta a tulajdon bűne miatt. Harmadnap az asszonykát beidéztek a főkapitányságra. A százás ugyanis hamis volt. A divatárús maga is tovább adta s mikor ezért a rendőrség kérdőre vonta, megmondta, hogy kitől kapta. Az asszonyka fülig elpirult, mikor a rendőrtiszt szigorú arccal faggatta:

— Hogy került önhöz a százás?

Hosszas habozás után végre felelt:

— Az uramtól kaptam, mikor elutazott...

A rendőrtiszt elfogadta az asszony védekezését s miután megtudta, hogy hova utazott a férje, a csendőrséget táviratilag utasította, hogy hallgassák ki a férjet. Ez természetesen az igazat vallotta, azt mondván, hogy a feleségének legutóbb hatvan forintot adott tizenkét tiz koronás bankjegyben. A rendőrség előtt tisztán állott a helyzet. A férj pénzhamisító s az asszony kétségkívül büntőtársa neki. Menten letartóztatták mind a kettőt. Az asszonyt Budapestben, a férjét Munkácson.

A férj csak a fővárosban tudta meg, hogy mivel vádolják. A rendőrtiszt szobájában találkozott a feleségével. Az asszony ura látlára zokogva lerogyott a székre s percekig tartott, míg félig-meddig összeszedte magát. Szemét mélyen lesütve, végre szólni kezdett. Halkan, félve, remegve beszélt:

— A százast a szállóban kaptam. Az első emeleti 15-ös szobában voltam...

A hatás leirhatlan volt. A férj körül forgott a világ. Nem akart hinni a felesége szavainak, de a rendőrség csakhamar megállapította, hogy az asszony igazat beszélt. Az idegen eltávozott ugyan már a szállóból, de ott is hamis százással fizetett.

A rendőrség a házaspárt szabadlábra helyezte, a férj pedig megbizta ügyvédjét: Weisz Gyula dr.-t, hogy indítsa meg a váltókeresetet megtántorodott hitvese ellen.

Szén-gázmérgezés egy iskolában.

(Negyvenkilenc megmérgezett gyermek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

A fővárosban ma délután nagyarányú és csaknem tragikus kimenetelű mérgezés történt. Csekélyen múlt, hogy *negyvenkilenc gyermek* áldozatul nem esett a mérgezésnek.

A mérgezést rosszul fűtött kályha okozta. Egyáltalában a mi fűtési módszerünk oly primitív és annyira veszedelmes, úgy élet, mint tűzbiztonsági szempontokból, hogy életmódunk egyéb viszonyaihoz hasonlítva ebben a kérdésben elmaradottnak mondhatjuk magunkat.

Borzasztó statisztika kerülne ki abból, ha összeszámlálnók a rossz fűtés áldozatait. És az a rettenetes ebben a mai, csaknem öngyilkossági kísérletnek nevezhető szénfűtési rendszerünkben, hogy többnyire egész családokat pusztít ki. A kályhát éjjel teletömik szénrel és reggel egy elpusztult családot világít meg a beözönlő napsugár.

Ilyen tömeges mérgezés történt ma a fővárosban, szerencsére nem halálos kimenetellel. A tragikum ez esetben ott van, hogy a mérgezés *negyvenkilenc iskolás gyermeket, negyvenkilenc család reményét szedte volna áldozatul.*

A mérgezés a főváros VII. kerületében, a Wesselényi- és Hársfa-utcák sarkán levő elemi iskola második osztályában történt. Délután a fiúk jól befűtöttek. Ugy félnégy óra tájt lehetett, mikor a fiúk valami zsidbadást éreztek. A zsidbadás csakhamar erősebben lépett fel, úgy, hogy egy pillanat alatt *az osztály mind a negyvenkilenc növendéke, eszméletét veszve, ájulva dőlt ki.* Ez természetesen nem történt egészen csendben s a különös zajra a közellevők benyitottak a terembe, a hol borzalmas látvány tárult eléjük.

Az egész iskolát csakhamar óriási rémület töltötte be, a mentőket rögtön értesítették, kik csakhamar megjelentek az iskolaépületben. A mentők nagy gyorsasággal kihordták az elalélt gyermekeket az udvarra, s élesztgetni kezdték őket. Az élesztési kísérletek annyira sikerültek, hogy a fiukat *egy-egy életre keltették.* Azután pedig kocsikon hazaszállították őket.

A mérgezést az erősen befűtött kályhából kiömlő szén-gáz okozta.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

* **Fedák Sári béke feltételei.** Békefeltételek? Tehát háború volt? Valóban volt, sőt még nem is múlt el. Fedák Sári nincs valami nagyon megelégedve a Magyar Színház környezetével, a maga helyzetével pedig éppenséggel elégedetlen és már meg is küldte az ultimátumot *Leszkay* igazgatónak. Lévon pedig teljes tudatában annak, hogy a Magyar Színház boldogulására nézve mily nagy az ő jelentősége, hogy ő csinálja ott a jó időt és tőle függ a bevételek csökkenése, ugyancsak válogatott feltételekhez fűzi a Magyar színházban való megmaradását. Fedák az igazgatóhoz intézett levelében a következőket kívánja: Havonként *4000 korona fizetést*, amiért 16 fellépésre volna kötelezve, továbbá szerződtesen *Leszkay* egy új, elsőrangú karmestert, új rendezőt, még pedig olyat, aki csak ezzel foglalkozik és nem forgácsolja el idejét és erejét azzal, hogy egyszerűs mind színész is és végül új, vagy legalább is felújított és megnövelt női kart, amelynek legalább *8 kiváló szépségű tagja* legyen. Ezek azok a pontok, amelyek körül most erő-

sen folyik a harc a Magyar Színház kulisszái mögött és amelynek könnyen az lehet a végződése, hogy — noha *Leszkay* egyes dolgokban már kapitulált — Fedák Sári a jövő szezonban már nem lesz a Magyar Színház tagja. Ugy lehet, a jövő események előrevetett árnyéka, hogy Fedák Sári már legközelebb fellép a Népszínházban. A jövő héten ugyanis egy jótékonycélú előadás lesz a Népszínházban, amikor is *Katalin*-ban Fedák Sári fogja eljátszani *Küry Klára* bravour-szerepét: *Germain* hadnagyot. Első nagy fővárosi sikereinek színhelyén ez újból való fellépése, úgy lehet, előjátéka annak, hogy Fedák Sári az őstől fogva ismét a Népszínház kötelékébe fog tartozni.

* **A temesvári színházban** *Palágyi* Lajos és *Menszáros* Margit, az aradi színtársulat volt tagjai, tegnap mutatkoztak be az „Ocskay brigadéros”-ban. Fogadtatásukról így ír az ottani magyar ujság: „A drámai személyzet bemutatóján a főszereplők majdnem mind új tagok voltak. A címszerepben *Palágyi* Lajos mutatkozott be. Ha *Pethes* nem kreálta volna nálunk ezt a parádés szerepet, talán nagyobb sikert jegyezhetnénk föl most *Palágyi*-ról, a ki intelligens, tehetséges színésznek látszik. Egyik-másik jelenésében szinte vetekedett *Pethessel*, viszont meg voltak teljesen kidolgozatlan momentumai. Nem számol azzal a körülménnyel, hogy fizikuma nem bírja el azt a nagy hangot, melylyel sok mondani valójának indul. Nem csoda, ha később hangja felmondja a szolgálatot. A közönség, „az ezerszívű *Caesar*” azonban zajosan és sokszor tapssal jutalmazta *Palágyi*-t, a kinek így nyert csatája van. *Menszáros* Margit *Tisza Ilona* szerepében a talentumos szende színész minden bájával, tudásával és rutinjával ruházta fel.”

* **Fedák Sári a Népszínházban.** E hónap tizedikén *Fedák Sár*, aki annak idején egyszerűen a faképnél hagyta a Népszínházat, ismét fellép e színpadon. Egy jótékonycélú előadáson játszik majd és pedig a „*Katalin*” *Germain* hadnagy szerepében.

Városi közgyűlés Makón.

(Az új vasut és a városi téglagyár ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, április 2.

Makó város képviselőtestülete ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott. Az új vasut kiépítésének megkezdéséről értesítette a vállalkozó cég a várost, s ez tette szükségessé a mai rendkívüli közgyűlés egybehívását.

A város képviselőtestületében megbízottakat küldtek ki s ezeknek adtak volna direktívákat, utmutatást, de a husvétüi ünnepekhez nagyon közel esett a közgyűlés s így nem igen lehet csodálni, ha annyira zavaros volt, hogy a kiküldöttek semmiképp sem veszik észre a direktívákat.

Szell György polgármester délelőtt 10 órakor nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést, mire *Bakos* Ferenc főjegyző betérjeszti az állandó választmány javaslatát az új vasut ügyében, mely szerint: 1. a közigazgatási bejáráshoz *Szell* György polgármester, *Cseresnyés* János főkapitány, *Orbán* Ignác városi főmérnök és *Dallos* Sándor dr. ügyész küldessenek ki. 2. A várost az új vasut igazgatóságában a polgármester és még egy tisztviselő vagy képviselői tag képviselje. 3. Az igazgatósági székhely Makó legyen. 4. Az építkezéshez szükséges anyagot a makói téglagyárból szerezzék be. 5. Elsősorú részvények ne bocsáttassanak ki.

Másfél óráig tartó vita indult meg a javaslat nyomán. Hozzászolt a dologhoz majdnem minden jelenlevő képviselő. Valamennyi felszólaló az állandó választmány javaslata értelmében szólott, csak hogy némelyik felszólaló még többet akart.

Tézsza István városi tanácsos például a bejáráshoz két makói ember kiküldését is javasolta. Kikarták kötni még azt is, hogy az új

vasutól befutó legyen a csanádi vasutak makói állomására, de hát ezt végül is elengedték.

Elfogadták 13 szótöbbséggel az állandó választmány javaslatát, a többi szakdolog elintézését pedig rábízták az új vasut vezetőségének bölcsességére.

A téglagyár ezidei költségvetését jóváhagyták s végezetül megbízták a város polgármesterét, hogy egyezkedjék a téglagyár felépítőjével, *Kolczner* Gyulával, mint lehetne helyrehozni és kibővíteni a körkemencét s a megállapodást terjessze egy rendkívüli közgyűlés elé.

Ehez a határozathoz is hosszú vita után jutottak s miután hitelesítették a jegyzőkönyvet, a közgyűlés véget ért.

Nagy botrány Alagon.

(A megsemmisített verseny.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

A magyar löversenysport most indult neki a szezonnak az alagi löversenypályán. Ma volt az első napja, mely ominózus események jegyében folyt le. Nagy botrányral záródott a mai nap, olyan botrányral, a minő a löversenystatisztikában ritka. Megtörtént ugyanis az a dolog, hogy a zsüri egy versenyt szabálytalanságok miatt megsemmisített akkor, a mikor a totalizátor már kifizette a nyerteseknek az osztalékot.

A megsemmisített versenyszám a nagy alagi akadályverseny volt, mely a mai napnak különben is főpontja volt.

A favorit *Aldomás* nevű ló volt. Ehhez a versenyhez Angolországból elhozták a legkitűnőbb akadályugrató zsoké, *Williamson*-t. A verseny elején *Windsor*, melynek nyergében *Lawton* zsoké ült, a tribün előtti akadályon felbukott. *Lawton* zsoké kirepült a nyeregből és az utána következő ló patkójával megrugta a lábát. Sántítva vitték el a zsokét a versenytérről. *Windsor* zsoké nélkül tovább futott a többi lovakkal.

Alig érkezett a csapat a vízi árokhoz, mikor újabb szerencsétlenség történt. A verseny favoritja, *Aldomás* bukott el a gáton és maga alá temette lovasát, *Williamson*-t. Utána *Döntnök* futott, melynek nyergében *Machan* zsoké ült. *Döntnök* szintén elbukott, *Machan* kirepült a nyeregből, de szerencsére nem történt baja, úgy, hogy újra nyeregbe szállt, s *Döntnök* hátán folytatta a versenyt. *Williamson* eszméletlenül maradt a földön.

A versenyt egy *Flaggenschiff* nevű ló nyerte meg.

Mikor a totalizátor már javában fizette ki a *Flaggenschiff* tikkettjeit, *Orszich* Pál gróf és *Mauthner* Viktor óvást emeltek a verseny érvényessége ellen azon a címen, hogy a lovakat 4800 méteres távolságból indították s így nem futották meg a nevezési feltételekben előírt 5000 métert.

Mindenki előtt megfoghatatlan, hogy hogyan történt ez az elnézés.

Az igazgatóság rövid tanácskozás után megsemmisítette a versenyt és elhatározta, hogy a nagy alagi díjat a versenyek utolsó napján fogják újra lefutni.

A bookmakerek a készpénzfogadásokat kifizették, a könyvfogadásokat ellenben a verseny végérvényes eldöntéséig függőben hagyták.

Hogy mindez nem folyt le botrányok nélkül, az természetes. A közönség óriási zaj között vett tudomást a történetekről és a verseny intézőségét éktelenül megabucogta. A verseny igazgatósága a rendőrség segélyét vette igénybe.

HIREK.

— **Májusi csillaghullás katonáknál.** Bécsből jó híreket hoz a táviró katonáknak, különösen a honvédeknek. E hírek szerint az idén igen jó előléptetések várhatók ugy a honvédségnél, mint a landwehrről, ellenben a közös hadsereg mérsékeltebb kinevezéseknek néz elébe. Az 1894-ben kinevezett honvédfőhadnagyok mind századosok lesznek, sőt az 1895. évbőliek közül is többen, míg az 1894-ik közös főhadnagyoknak csak egy része lesz százados. A honvéd főhadnagyok így átlag félévvel hamarabb megkapják a harmadik csillagot, mint a landwehrtisztek. A most kinevezendő honvédszázadosok 1891-ben, a landwehr-századosok 1888-ban, a közös hadsereg századosai pedig 1887-ben kerültek ki a megfelelő tisztképző intézetekből. Az idei májusi előléptetések alkalmával a másodosztályú századosok közül az 1900. május hóban kinevezetteknek a fele lesz első osztályú százados. A tüzérségben lesz az idén aránylag legkedvezőbb az előléptetés.

— **Régi emlék, a fővárosi muzeum számára.** A Podmaniczky Frigyes báró elnöksége alatt álló Országos honvédegyesület vezetősége ma érdekes régi emléket ajándékozott a fővárosi muzeumnak. Egy dusan aranyozott porcellán serleg az, amelyen ez a fölirat van: „Kossuth Lajosnak, a hazafias ifjuság, 1848.” A serleget özv. Büchöff Anna urnó ajándékozta régebben a honvédegyesületnek, a mely most a fővárosi muzeum gondozásába adta.

— **A pénzügyi bizottság ülése.** A város pénzügyi bizottságának ma délutánra összehitt ülését pénteken délután fél órára halasztották el.

— **Krüger békül.** A párisi *Temps* című lap egyik munkatársa a minap beszélt Wesselszel, az Amerikából visszatért bur delegátussal. A beszélgetés során Wessels kijelentette, hogy *Schalk-Burgher* lépését igen jelentősnek tartja s meg van győződve, hogy a béke küszöbön áll; nem az ideális béke, de olyan, a mely kielégítő lesz s kölcsönös engedések árán fog létrejönni. A bur államok függetlenségét azonban respektálni kell, mondta Wessels. Hogy minémü függetlenséget képez, arra nézve a delegátus nem nyilatkozott, de hogy a bur körök ebben a tekintetben is módosították a nézetüket, bizonyítja egy mai hágai távirat, amely „belső függetlenségről” beszél. Meglehetősen rugalmas, ide oda magyarázható fogalom ez a „belső függetlenség.” Tett Wessels még egyéb érdekes kijelentést is. Így azt mondta, hogy abszurd kívánság a burok lefegyverkezése olyan országban, ahol a matabele-négek s a bazutok is mind fegyvert hordanak. Az európai bur körök felfogását — mai felfogását — így fejezte ki a delegátus:

— Nem illenek, hogy mi, akik itt Európában távol vagyunk a tüztől, harciasabbak volnánk, mint azok, akik verekednek. Azért mi is kívánjuk, hogy Afrikában megkössék a becsületes békét.

Arra a kérdésre, hogy mit fog szólni *Krüger*, Wessels ezt felelte:

— *Krüger bele fog egyezni a békébe.*

Ez a beszélgetés adja meg a mai helyzet szignaturáját s tanuskodik róla, hogy az európai burok makacszkodása megtört s a békesorsa jó kézbe, a harctéren levő burok hazafias kezébe került.

— **A katonaság köréből.** A hadsereg rendeleti lapja közli, hogy *Schönwetter* Hermann csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli százados várakozási illetményével szabadságotatott, — *Friedl* János főhadnagy pedig az ezredbe besoroztatott.

— **A román trónörökösne balesete.** Bukarestből jelentik, hogy husvét másodnapján a román trónörökösne kocsikázás alkalmával, baleset érte. A hercegnő, mint rendszeren, ez alkalommal is maga hajtotta a lovakat. A mint a kocsi befordult a Decebál utcán, egy sebesen

érkező villamos kocsi nekiszaladt a trónörökösne hintájának, szerencsére azonban a vezető elég gyorsan tudott fékezni, s így csak a kocsi rudja és lámpája törött el és a ló sérült meg. A trónörökösne az ijedtségen kívül egyéb baja nem történt.

— **Elhunyt egyetemi tanár.** *Abt* Antal kolozsvári egyetemi tanár ma 74 éves korában elhunyt.

— **A „spanyol levelek” Aradon.** A spanyol levelek elnevezés egész fogalomná lett Aradon. Emlékezetben van még, hogy külföldön feladott levelekkel hány ízben akartak becsapni embereket és pénzintézetet Aradon. Hogy a „bauernfängerei” a mi városunkban nem sült el, annak nagy részben oka az a kezdetlegesség, a melylyel ezeket a szélhámosságokat kezelik. Ma például *Bauer* Károly aradi borkereskedő kapott Spanyolországból egy ilyen levelet *L. C.* aláírással. A félig német, félig spanyol nyelven irt litografált levélben az *L. C.* siffer alatt rejtőzködő szélhámosság arról értesíti Bauert, hogy százhetvenötezer forintnyi vagyonát és zárdában levő leányát szeretné Bauernél elhelyezni. Ő tudniillik politikai fogoly s így nem mozdulhat ki a bikaviadatok hazájából. Ennélfogva arra kéri Bauert, hogy menjen ki Spanyolországba, vegye át a leányt és a pénzt, melyek őrizetéért a vagyon fele a kiszemelt áldozatnak ígértetik. Kevés észszel fel lehet érni, hogy egy spanyol politikai fogolynak semmi oka nincs Aradon elhelyezni a pénzét s az egész manőver csak arra való, hogy kicsalják az áldozatot Spanyolországba, hogy ott azután alaposan kifosztogassák. *L. C.* arra is kérte levelében Bauert, hogy elhatározását táviratilag tudassa ilyen címezzel:

F. Comerna (liste telegrafos)

Tarragona.

Recipe almendro.

Ez egy *poste restante* távirat címzése, ne hogy a címzettet, a ki nem más, mint a szélhámosság *L. C.*, ilyen módon kinyomozhassák. *Bauer* Károly a levelet bemutatta a rendőrségnek.

— **Eljegyzések.** *Bringmann* Jenő rendőr-örvezető leányát: *Bringmann* Vilmát eljegyezte *Kornacker* István aradi rendőr-tizedes.

Rácz Károly cigányzenész, *Albert* Péter zenekarának gondolkása eljegyezte Aradon *Baldesz* Matild kisasszonyt.

— **Orfeum-előadás akadályokkal.** Az Aradon időző orfeum-társulat, még mindig nem kezdheti meg előadásait. A társulat 3 tagjának: *Jászai* Mimi és *Barna* Janka primadonnáknak és *Göndör* Aurél komikusnak még ma sem érkezett meg erkölcsi bizonyítványa. *Bokor* Tivadar komikus, akinek tegnap még nem volt meg a bizonyítványa, már megszerezte magának. *Bokor* ugyanis aradi illetőségű s így az aradi rendőrség állította ki neki a szükséges dokumentumot. A miniszteri rendelet, mely az erkölcsi-bizonyítvány bemutatását, az engedély kiadásánál feltételül köti ki, még a múlt év augusztusban kelt, s azt akkor közhírré is tették, az aradi rendőrség eljárása tehát nem hivatali copf, hanem alkalmazkodás a miniszteri intézkedéshez.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a belügyminiszter a pánkotai anyakönyvi kerületbe *Gherba* Gusztáv jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a kiszindiaiba *Moiszin* Károly jegyzőt irnokot, a kujedibe *Popeszku* Romulusz községi irnokot, a csintyeibe pedig *Seilágyi* jegyzőt irnokot anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és *Gherba* Gusztávot a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködésével is megbizta.

— **Hercegek mint rablóvezérek.** Pétervárról szinte hihetetlen hírt jelent a táviró. Kutaisban

ugyanis halálra ítélték *Lortkipinatze* Sándor, valamint *Zulukitze* Eliás és Valér hercegeket, akik rablóbandát szerveztek és esztendőknél raboltak gyilkoltak. *Lortkipinatze* herceg volt a banda feje és a cár helybenhagyta az ő halálos ítéletét, mire a herceget fölakasztották. A másik két hercegnek a cár megkegyelmezett. A rablóbanda rettegésben tartotta az egész Kaukázust és különösen Batum, Tiflis, Elizabetipol és Baku környékén működött. Legutóbb egy petróleum-szállítmányt támadtak meg. A kíséző személyzetet kirabolták, a petróleumot pedig meggyújtották. Es ez volt a vesztük, mert az óriási tűz figyelmessé tette az üldözésekre kiküldött kozákokat, akiknek sikerült az egész bandát kézrekeríteni.

— **Véres husvét.** Bereg-Böszörményben, husvét első napján véres verekedés volt *Jäger* Benjámin korcsmája előtt. Cigány muzsika és bor mellett mulatoztak benn a legények, a busvétii ünnepekre szabadságot bakákkal és huszárokkal. Este nyolc óra felé már részeg volt az egész társaság amiből persze veszekedés keletkezett. Cibilek és katonák egymásnak rohantak. A verekedésnek több súlyos sebesültje van. *Szabó* Károly 16-ik gyalogezredbeli közhuszár pedig, akit saját kardjával agyba főbe vertek, a halállal vívódik. Testvérét, *Lajost*, továbbá *Debrecenyi* Mihályt és *Lajost* szintén életveszélyesen összeszurkálták. A súlyosan sérült legényeket szüleik lakására szállították. A verekedőket pedig a csendőrség elfogta.

— **Ujságíró mint állam-képviselő.** Az angol király koronázási ünnepén Amerikának, mint egy távirat jelenti, a demokrata eszmék győzelmének dokumentálására, egy ujságíró lesz a hivatalos képviselője. *Reid Whitelaw* a „New-York Tribuna” munkatársa az a szerencsés ujságíró, akit ez a kitüntetés ért. *Whitelaw* a koronázási ünnepek idejére London egyik legelőkelőbb városnegyedében már ki is bérelt egy házat, amelyért hat hétre kilencvenezer korona bért fizet.

— **Konti József a Magyar Színházban.** A budapesti népszínház annak a kellemetlen eshetőségnek néz elébe, hogy elveszti egyik legkiválóbb erősségét: *Konti* Józsefet. A kitűnő karmestert *Leszkay* igazgató a Magyar Színházhoz akarja szerződtetni és hogy *Konti* mily közel van az elszereződéshez, arról tanuskodik az a levél, melyet *Konti* ma intézett *Porzolt* igazgatóhoz. E levélben, melyhez mellékelte a Magyar Színház szerződési ajánlatát, *Konti* azt kéri *Porzolt* igazgatótól, hogy miután *Leszkay* a Magyar-színház legközelebbi operette-ünnepét: *Herkules munkáit* már ő vele szeretné dirigáltatni, engedje ki már most a népszínház kötelékéből. A Magyar színház szerződése másfél ezer akkora fizetést biztosít *Konti*-nak, mint amennyit a népszínházban kap. *Porzolt* igazgató, *Fodor* titkár útján azt válaszolta e levélre, hogy *Konti* fizetését ő is emelni akarja, de erre vonatkozólag, majd csak akkor fog tárgyalni, mikor olaszországi útjából visszaérkezve, az összes szerződések ügye sorra kerül, október 1-je előtt azonban semmi esetre sem engedi el *Konti*t. Ezek után immár *Konti* türelmén fog mulni, hogy megvárja-e *Porzolt* visszaérkezését vagy pedig aláírja a Magyar-színház kész szerződését.

— **A decoitage kérdése a hágai udvarban.** Sokat beszélnek mostanában Hollandiában egy kényes kanapé-perről, a mely *Kuyper* miniszterelnök leányai és az udvarmesternő között folyt le s mely az udvarmesternő teljes kudarcával végződött. *Kuyper* Abraham dr. ugyanis igen puritán szellemben nevelte leányait, mint olyan ember, a ki egyszerű falusi lelkészből, később ujságíróból lett miniszterelnök. A legutóbbi udvari bálra *Kuyper* kisasszonyok is hivatalosak voltak. A hollandiai udvarnál is azt követeli az etikett, hogy a hölgyek kivágott ruhában jelenjenek meg az udvari bálon. A miniszterelnök leányai a főudvarmesternőnek szerény levelet irtak, a melyben megkérdezték: nem volna-e lehetséges, hogy ne kelljen kivá-

gott ruhában megjelenniök, s remélik, hogy ez nem fogja megakadályozni, hogy a királynőnek bemutassák őket. A főudvarmesternő goromba levélben azt válaszolta, hogy az etikettől nem lehet eltérni, s különben sem tudja belátni, miért kellene a miniszterelnök leányait a királynőnek bemutatni. Kuyper dr. szó nélkül zsebre vágta a goromba levelet s a legközelebbi kihallgatás alkalmával megmutatta a királynőnek. A királynő, hir szerint, nagyon megharagudott a főudvarmesternőre, de kijelentette, hogy, nagy sajnálatára, az előirt szabályokon ő sem változtathat, ellenben gondoskodni fog róla, hogy a miniszterelnök leányai teljes elégtételt kapjanak. Az udvari bál után való napon, a melyen Kuyper leányai természetesen nem jelentek meg, a királynő meghívta őket teára s teljes három órán át beszélgetett velük, miközben a főudvarmesternő a többi udvari személyzettel az előszobában várta a királynő parancsait. A királynő azután egész a lépcsőig kísért vendégeit. Így leckéztette meg főudvarmesternőjét, a ki született grófnő. Az udvari körökben természetesen sokat beszélnek erről az incidensről.

— **Cigánylakodalmom.** A főtéren végig ma délután végtelen hosszú kocsisor haladt a városházához. Cigány-esküvő volt, melynek nász-népét az összes aradi cigányzenészek családja képezte. *Bokor* Mariskát, az öreg kisbögösnek: *Bokor* Lajosnak leányát vette feleségül *Nagy* Pál György, *Nagy* Józsinak, a híres cigányprimásnak cimbalmos fia. Az esketésnél *Nikolics* Döme ügyvéd és *Nagy* Lajos vendéglős voltak a tanúk.

— **Mese a darócruháról.** Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szép kis leány, aki darócruhában őrizte a libákat a faluja rétjén. Az apja, anyja meghalt és akkor nagy szerencse érte. Az uraság, aki gazdag gróf volt, bevitte a leányt a belső portára: a finom mágnásgyerekek játszótársá lett az árvából. Azok megszerették, úgy, hogy később a fővárosba is fölkerült velük. Telt-múlt az idő, a leány fejlődött, szépült; addig szépült, míg egyszer csak eltűnt a belvárosi mágnás-palotából. Merre járt, ki rejtette magánál, senki sem tudja, de két év múlva újra felbukkant, mint a — Népszínház tagja. Megint volt rajta darócruha, a népszínházban szerepelve. Hét falu, azaz hogy hét kaszinó minden legénye bolondult utána. A leány azonban csak egyet engedett a közelébe jutni: egyik hajdani játszótársát, a grófi család fiát. Évekig tartott a viszony, de nem örökké. A mágnás familiája erélyesen közbelépett s követelte a szakítást, ami meg is történt. A leány aztán fokról-fokra alább jutott, mint a többi hasonló szegény leány. Végre harmadszor is darócruhába öltözött, de ezuttal kényszerűségből. Idegenből az a hir érkezik, hogy letartóztattak egy szép nőlyet, aki régóta üldözött s most meg akart zsarolni egy magyar mágnást. A távirat, amely Meránból érkezett, így mondja el az esetet:

Az idevaló rendőrség március 28-án letartóztattott egy szép hölgyet, aki *Budapestről* érkezett *Meránba* s meg akart zsarolni egy itt időző magyar mágnást. Ugylátszik, hogy a nő már régóta üldözi a mágnást, aki ezért bizonyosan jelentést is tett a budapesti rendőrségen. A nővel egyidejűleg ugyanis két budapesti detektiv is *Meránba* érkezett és állandó figyelemmel kísérte őt. A hölgy grófnőnek adta ki magát a fogadóban és a sógora, aki vele jött, szolgálja gyanánt szerepelt. Amikor letartóztatták a zsaroló nőt, töltött revolver volt nála. Haza fogják szállítani Magyarországba.

Még nem bizonyos, hogy a meráni hölgy azonos az említett leánnyal, de a budapesti főkapitányságon valószínűnek tartják. Az igazság rövidesen ki fog derülni, mert a budapesti rendőrség hivatalos értesítést vár *Meránból*.

— **Edison fiai — börtönben.** Különös fejezet az emberiség történetében a nagy emberek fiainak a története. Szinte ugylátszik, mintha a világraszóló nagy elmék a családnak valami végső, hatalmas fellobbanásai volnának, akik után a sarjak már a rohamos hanyatlás jeleit mutatják. Ritkaság, hogy nagynevű apának nagynevű fia van. A lángelmék vagy sarjak nélkül halnak meg vagy sarjaik kompromittálják a világraszóló nevet. Ilyen hir érkezik most New-Yorkból. A New-Yorkban megjelenő *Araldo* című olasz lap azt írja, hogy *Edison* Alva Tamásnak, a nagy feltalálónak két fiát *Elisabeth* Cityben letartóztatták. A két fiatal ember, névszerint *Wilham* és *Tamás* ugyanis egy mulatságon csunyaúl berugott és hazamenet elpáholtak egy *Allonzo Bell* nevű rendőrt, aki figyelmeztette őket, hogy csendesen viselkedjenek. Mind a kettőt letartóztatták, de kaució fejében szabadon bocsátották őket. Az ifju *Edisonokra*, tekintve, hogy Amerikában a részegséget is súlyosan büntetik, *börtönbüntetés* vár.

— **A rákbaj terjedése Németországban.** Hogy a rákbetegség mennyire terjed Németországban, azt most két statisztikai kimutatás is igazolja egyszerre. Az egyik azt mutatja ki, hogy a különféle kórházakban hány rákbajos embert vesznek fel, a másik pedig arról számol be, hogy hány ember hal meg rákban évenként. Az első kimutatás szerint a legutóbbi két évtized alatt a rákmegettedés 266 százalékkal emelkedett. Megjegyzendő, hogy ez a szaporodás nem áll arányban a kórházak szaporodásával, hanem több mint kétszeresével haladja meg azt. A másik, a rákbajban elhaltak statisztikája azt mutatja ki, hogy: 1. A német birodalomban a rák legjobban terjedt *Württemberg*, *Hamburg*, *Pozen* vidékén és a *Rajna* balparti részén, kevésbé *Hannover*-ben. *Weszfáliában*, *Hessenben* és *Poroszország* keleti részében. 2. A rákban elhunytak száma a lakosság szaporodásával nem áll arányban, vagyis a százalék növekedett. 3. A rák-esetek minden életkorban szaporodtak. 4. Az utóbbi időben aránylag fiatalabb emberek is megkapják a bajt. 5. Több asszony szenved rákban, mint férfi, a férfiaknál azonban a betegség hevesebb lefolyású.

— **Falu a romok alatt.** Megrendítő szerencsétlenség történt vasárnap éjjel a *Mátra* aljában épített *Litka* községben. Tudósítónk jelentése szerint aznap egész nap szakadt az eső hóvál vegyest. A hegyről lefutó víztömeg a falu alatt lévő kis patakot megtöltötte, majd pedig a rohanó vizár teljesen elborította a kis falut. Az összedült házak tulajdonosai, *Sinker* Adám, *Sinker* György, *Ruscher* Márton, *Lang* Mihály, *Kurcer* Ferenc, *Gyurgyik* Balázs, *Hotulya* Mihály és *Skicrák* Ignác családostul a romok alá kerültek. Egy részük szerencsésen megszabadult ugyan, de *Sinker* Adámné, *Singer* Györgynek 8 éves kis fia, özvegy *Rucher* Antalné, *Lang* Mari és *Gyurgyik* Balásznak betegen fekvő felesége a romok alatt halva maradt. Ejjél után az eső elállt, a víz is lefutott, de a szerencsétleneket a kiállott veszedelem majd mind ágyba döntötte. A sebes ár kevés kivétellel az összes házakat megrongálta.

— **Egy iskola botránya.** Felháborító népszerűségi rendszerről rántja le a leplet a „Székesfehérvár.” *Szabad* *Battyán* község esperes-plébánosa, *Vadkerty* József és *Csap* *Stefánia* tanítónő ugyancsak fura módon akarják tanítványaik fejébe verni az elemi tudományokat. A szegény gyermekeket agyba-főbe verik, úgy, hogy nem egy közülük a kórházba került. Idézett forrásunk szerint a népszerűségi említett két apostola a legutóbbi időben a következő nevelési „műtét”-et hajtotta végre: A kis *Mihályi* *Pista* január utolsó napjaiban nem tudta a katekizmusból feladott leckét. Őt azt állítja, hogy olyan sok volt, hogy nem bírta megtanulni. *Vadkerty* plébános erre néhányszor rávágott botjával, aztán kitérdelgette. A gyermek sirt s ekkor, a mint a főtisztelendő ur a padok előtt, mellette elhaladt, hátulról öklével akkorát ütött a kis

fiu arcába, hogy ennek balszemét előntötte a vér s azonnal feldagadt. A gyermeket a szülei a kórházba vitték, a hol műtét kellett rajta végrehajtani s még most is, két hó múltán, betegen fekszik. A kis *Tóth* *Juiska*, egy 11 éves leányka süket utól a pofontól, a mit *Csap* *Stefánia* tani öki-asszony mért a füle tövére. *Fodor* *Marit* a pap botjával verte kékre, napokig feküdt a kis leány, míg mozdulni tudott. Ugyanígy jrt a kis *Nagy* *Lajos*, a ki azóta folytonos remegésben van. *Unyi* *János* szárhegyi *Jakos* nyolcesztendősi fiát ugyancsak a tanítónő úgy fejbe vágta, hogy véresen vitték haza. Még néhány gyermekkel bánt el hasolóképpen a jeles tanügyi pár, bizonyára a művelődés és emberszeretet tanának nagyobb terjesztése érdekében.

— **Szélhámos osztrák színész.** A budapesti rendőrség veszedelmes szélhámóst tartóztatott le *Mittelmann* *Gusztáv*, ötvenegy éves, gráci születésű színész személyében. *Mittelmann* volt tanító, fodrász, nivatálnok, legvégül pedig színész lett. Végtelen könnyelműsége sok kellemetlen kalandba sodorta. Nápolyban utcai énekes is volt. Vándorlásai közben *Budapestre* is ellátogatott, s itt özvegy *Lestyák* *Józsefnén*ál hónapos szobát bérelt. *Mittelmann* hálójába csalta az özvegyet, aki a házassági ígéretnek hatása alatt négyezer koronát adott át neki. Alig hogy pénzt kapott, a nemzetközi *Don Juan* faképnél hagyta az özvegyet és könnyüvéru nőknek udvarolt. Az özvegy hiába kereste hűtelen vőlegényét. Tegnap épp azon pillanatban ötlött szemébe, mikor *Mittelmann* egy gráci leánnyal a nyugati pályaudvaron el akart utazni. *Lestyákné* lármázni kezdett és az ottlévő rendőrrel letartóztatta a szélhámóst. A főkapitányságon történt kihallgatás után *Mittelmann* az ügyészségnek adták át.

— **Elszöktetett milliomos leány.** Nagyon régenyes eset történt *Bécsben* a husvéti ünnepek alatt. Egy feltűnő szépségű dugszdag lengyel leányt egy ottani szállodából megszöktetett egy kérője, aki nagyon kis termetű, sánda szemű és zuzott orru. A leány anyja, *Rembielinska*, a *lublini* kormányzóságban birtokokban, házakban és értékpapirokban sok millió rubelre rugo vagyont hagyott hátra és így a 17 éves *Róznak*, aki amellettt vakító lengyel szépség is, sok kérője akadt, valamint a nényének, a 20 éves *Annának* is. A fiatalabb leánynak legmakacsabbul udvarolt egy szomszéd földbirtokos, a 34 éves *Drojacky* *István*. A két leány anyjának sok kifogása volt e kérő ellen, aki azonban, hogy hogy nem, teljesen meghódította a 17 éves leány szívét. *Rembielinska* asszony úgy látta, hogy a leányát nem tudja eltántorítani a rut kérőtől és elhatározta, hogy a *Svájcb*a viszi utazni és így feledtetni el vele *Drojackyt*. El is indult és meg sem állott *Bécsig*. Itt egy előkelő szállodában egy egész sor szobát foglalt el és leányaival végig nézte a császárváros nevezetességeit. A fiatal *Róza* érdeklél szemlélt meg mindent; úgy látszott, hogy már nem is gondol a kérőjére. *Nagyszombaton* anyjával és nényével naphosszat a városban járt, kelt; este 11 órakor hazajövet mindössze annyit tett, hogy egy-két percre kissé hátramaradt. Ez nem tűnt fel senkinek: a család nyugalomra tért. *Rembielinska* asszony a maga szobájába vonult s a két leányt magukra hagyta egy szomszéd szobában. Reggel fél 9 órakor az öreg asszony felébredt és azonnal a leányai után nézett. *Anina* még egész nyugodtan atudt, de a 17 éves *Róza* ágya üres volt. Az anya még csak nem is gyanakodott, amidőn egyszerre meglátott az asztalon egy irást, amelyet *Róza* írásának ismert föl. Az írásban *Róza* legyel nyelven csak annyit mondott, hogy „így nem élhet tovább.” A megrémült anya zajt ütött. *Anina* nem vett észre semmit; a szolgaszemélyzet nem látta, hogy *Róza* a szállodából elment volna. Hosszas keresés után egy félreeső helyen ráakadtak *Róza* háló köntösére. Csak most jutott észébe a portásnak, hogy a fiatal *Róza* az este, hazajövet, azért maradt hátra, hogy tudakolja, nem érkezett-e számára sürgöny; át is vett egy sürgönyt, amely a nevére volt címezve. A rendőrség azután megtudta, hogy husvét vasárnapján reggel öt óra-

kor egy egyfogatu bérkocsi állott meg a szálloda előtt. Egy férfi ült benne, aki várakozott egy darabig; rövid vártatva a szállodából kijött egy fiatal leány — a kocsi leírása szerint, Rembielinska Róza volt — és beült a kocsiába. A férfi utasította a kocsist, hogy a Singerstrasse-n át a Stock-im-Eisen-térig hajtsa. Ott kifizette a kocsist és elküldte. A férfit, aki a kocsiában ült, nem látták, de kétségeien, hogy az Drojceky volt. A fiatal leány sugár, közeptermetű, aranyszőke haju, kékszemű: fekete ruhát viselt; Drojceky kis termetű, sanda, ferde zuzott orru, vörösös haju, vörösös bajusz; csak franciául és lengyelül beszélt. A bécsi rendőrség mindenfelé sürgönyözött a szerelmes pár kézrekerítése céljából.

— **Eredeti magyar étlap.** *Budapesti levelezőnk írja:* Abból az alkalomból, hogy *Thék* Endre budapesti butorgyáros a francia kormány a legutóbbi párisi kiállítás körül szerzett érdemeiért a becsületrend lovagkeresztjével tüntette ki, barátai és tisztelői nemrégiben áldomásra jöttek össze egy előkelő fővárosi szálló külön termében. Ennek az áldomásnak az étlapjáról érdemes megemlékezni, nemcsak azért, mert leleményes és előkelő összeállítás a magyar vendéglősiparnak mindenképpen becsületére valik, — a minthogy maga a vacsora egészében is és minden fogása külön-külön is valóságos gasztronómiai műremek volt — hanem azért is, mert példát ad arra, hogy a francia *menu* pompásan és igen ötletes módon helyettesíthető nemcsak magyar nyelvű, de egészen eredeti magyarizáló ételsorozattal. Ime:

Nemzetes *Thék* Endre nagyiparos polgártársunk és szeretett barátunk tiszteletére.

Az egybegyűlteknél jó kedvet és jó étvágyat kívánunk.

Kapunk a pecsenyéhez: Egy csésze jércelvest, utána pedig a Balatonból Fogast töltve Mátyás diák módjára; ne rösteljünk s fogjunk hozzá jóízűen a marhasülthöz, melyhez valogatott s különféle zöldséget találunk.

Nem veszi talán étvágyunkat egy jó adag Hideg kocsonyás sódar és Libamájpastétom, mert a Pulykasültnek csak a melle husát kapjuk. Atört gesztenyével és a most erősen divatban levő amerikai gyümölcsbefőttel.

Miután elég volt a husfélékből, jó római módra főtt Asparagus nedűjét izeljük meg, hogy tiszta izzel a Fagyalt, Gyümölcs, és a többi Csemegéket mindnyájunk egészségére elfogyaszthassuk.

Sör, Bor, Pezsgő és egyéb ital persze, hogy nem hiányzik asztalunkról s el ne felejtjük Uraim, hogy:

Háromszor iszik a magyar!

Kelt Budapesten, az ósregi Pannóniában...

Hajnal után csöndesen széledjünk el Istennek hírével.

— **A rendőrkapitány és az oroszlan-család.** Nagyváradon — mint onnét írják — az országos vásár idején a rendőrség engedélyt adott egy állatseregletnek. Talán két hétre csak, de ezt is sokan hibáztatták, mivel érezhetően ártott — a színháznak. Az engedélyezett idő lejárt. A menaszériának menni kellett volna. De nem vágyott menni. Az állatsereglet emberei deputációban jártak a rendőrségnél, polgármesternél. *Gerő* főkapitány azt válaszolta, hogy csak úgy hajlandó nyolc napra engedélyt adni, ha *Somogyi* Károly szinigazgató beleegyezik. *Somogyi* természetesen protestált a további nagyvárad vendéglátás ellen. Másnap azonban meglepő dolog történt. *Gerő* Armin rendőrkapitány újabb nyolc napra adott engedélyt az állatseregletnek. A tegnapi napon a tanácsülésben keményen meginterpelláltak e miatt *Gerőt*, ki így válaszolt:

— Köteles emberies érzésből s gyöngédségből nem zavarhattam ki a városból az állatseregletet.

A magyarázat pedig ez: A menaszériában van egy büszke oroszlanpár, mely példás családi életet él. A puszták királyának s királynőjének szép frigyét megáldotta az ég s hogy rabságukat is feledtesse, a golyával egy kis oroszánt küldött néhány nap előtt a menaszériába. Az anyaság fenségének

tartozott azzal a főkapitány, hogy pár napig ne zavarja az állatseregletet.

— **Az ifju Vanderbilt vesztesége.** A Vanderbilt család egy ifju, de nagyon könnyelmű tagja, aki a Jale-egyetem hallgatója s nemrég elhunyt apjának örökébe lépett, nagykorúsításának öröme fényes lakomát rendezett a Shirley-vendéglő szepárjában. Vacsora után a nagyrészt dús gazdag fiatal emberek pokereznai kezdtek s az ifju Vanderbilt 35.000 koronát nyert. Másnap folytatódott a játék, de Vanderbilten cserben hagyta szerencséje. Az éjszaka folyamán 300.000 koronát veszített s nyilván többet is veszített volna, ha a vendéglő tulajdonosa kellő pillanatban félbe nem szakítja a játékot. A tékozló ifjut rokonai rövid nagykorúsága után ismét gondnokság alá fogják helyezni.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadter 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőseggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Az önkéntes hallgatóság.

A fiatal katonák erkölcsi nevelésére a közös hadügyminiszter elrendeli, hogy szabad napokon erre a célra önként jelentkező tisztek és tiszthelyettesek a legényeknek szabad előadást tartsanak a történelemből, természetből és egyéb tudományokból. A legénységből is csak az erre önként jelentkezők hallgatják az előadást. Kényszeríteni senkit sem szabad.

Ezredes (az egybegyűlt tisztikarhoz): A hadügyminiszter ur excellenciája kívánja, hogy ezentúl a legénység bevezettség a magasabb tudományokba. Erre a megtisztelő feladatra a tisztikar van hivatva és elvárom, hogy a legénység oktatására mindig akad majd jelentkező, miután kötelezni senkit sem akarok. Vasárnap délután mindjárt megtartható lesz az első előadás. Azt hiszem, hogy hadnagy ur Szmietak lesz szives önként jelentkezni, hogy ne kellesen nekem sokat beszélni.

Hadnagy ur Szmietak: Parancsára önként jelentkezem, ezredes ur.

Ezredes: Ezt már szeretem. Tehát vasárnap délután előadást fog tartani, amiből akar. Elvárom, hogy először a történelemből.

A hadnagy: Parancsára, ezredes ur.

II.

A hadnagy: Ormester, ma délután előadást fogok tartani a történelemből. Aki a bukrisok közül hallgatni akarja, az önként jelentkezék, mivel nem muszáj. Ha legalább egy szakaszra való nem lesz együtt, holnap raportra megy.

Az örmester: Parancsára, hadnagy ur.

III.

Az örmester (a századhoz): Hadnagy ur Szmietak ma délután magyarázni fogja a történelmet. Aki akarja, az hallgathatja. A negyedik cug pedig ma nem megy a városba, hanem ha egy ember hiányzik az előadásról, az hat óra kurtavasat kap.

A negyedik cug (mint egy ember): Parancsára örmester ur.

IV.

A hadnagy (a szakaszhoz): Ti ostoba fajnokok. Amit nem tanultatok meg otthon, azt most sem fogjátok megtanulni. Hát azt hiszitek, hogy nekem nincs jobb dolgom, mint vasárnap délután nektek történelmet magyarázni? Infanteriszt Szabó, tudod-e mi az: történelem?

Infanteriszt Szabó: Jelentem alásan, igen!

A hadnagy: Mi?

Infanteriset Szabó: (Mélységesen hallgat.)

A hadnagy: Hát én most elfogom mondani. de nyissátok ki a fületeket. Élkezdem a ma-

gyarok történeténél. Tudjátok-e, mi az a magyarok története? Ide hallgassatok. Infanteriszt Kovács, te hat óra vasat kapsz, hogy máskor ne mozogj, ha beszélék. Most pedig következik a magyarok története. Tehát a magyarok Arpáddal jöttek be a hazába, azután volt a tatárjárás negyedik Béla alatt, ma pedig Ferenc József Ő császári és apostoli királyi felsége uralkodik. Corpcommandans Schwitzer Lajos. Az ezredes, meg a százados ur nevét, meg a többi már tudni kell, mert aki nem tudja, azt becsukatom. Most tudjátok. Ha pedig még egyszer valaki önként jelentkezik és még sem tudja, az hat óra kurtavasat kap. Abtreten!

Esse.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Vád alá helyezett vivőmester.** Véres szerencsétlenség történt december hónap egyik délutánján *Gennari* József fővárosi vivőmester vivőtermében. A mester egyik tanítványával, *Schindler* Emil államvasuti tisztviselővel kardassaut vívott s vivás közben valahogyan olyan szerencsétlenül és olyan erővel hatolt keresztül vékony olasz pengéje tanítványa fejkosarán, hogy *Schindler* a jobb szeme alatt rendkívül súlyos természetű sérülést szenvedett. Orvosai szemevilágát megmentették, de a szemei elváltozást szenvedett, bal végtagjai pedig megbénultak. — A szerencsétlenség ügyében megindított bűnügyi vizsgálat befejezte után a kir. ügyészség vádat emelt *Gennari* József vivőmester ellen: *gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége* miatt. A vád alá bejezésre indokul az hozta fel az ügyészség, hogy a vivőmester felelős azért, hogy tanítványai a vivási gyakorlatok alkalmával kellő oltalmat nyújtó vivőszerekkel legyenek ellátva. Kötelessége lett volna tehát *Gennarinak* meggyőződni arról, hogy a fejevéd sodronyhálózata alkalmas-e a szurás elhárítására. Kellő gondosság mellett okvetlenül látnia kellett volna *Gennarinak*, hogy a ritka sodronyháló nyílásain a vékony pengéjű olasz kard hegye könnyen áthatolhat és így a fejevéd vivás közben kellő oltalmat nem nyújt, és így a bekövetkezett szerencsétlenség a kellő óvatosság könnyelmű elmulasztásának okszerű következménye volt. *Dr. Jankovics* Jenő védő a vádirat ellen kifogásokat adott be, melyek felett a napokban dönt a törvényszék vádtanácsa.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 2. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban 98—99 fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 106—7 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 102—4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 100—2 fillérig.

Sertéselőzám. Április 1. napján volt készlet 36.613 darab, április 2. napján főlhajtatott 2312 darab, április 2. napján eiszállított 1376 darab, április 3. napján maradt készlet 37.549 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 2.

Magyar aranyjárdék 4%	119.95
Magyar koronajárdék 4%	97.60
Magyar arany 4½%	120.—
Magyar ezüst 4½%	100.60
Magyar keleti vasut	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.35
Magyar italmegváltási kötvény	100.65
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	204.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	163.—
Osztrák papírjárdék	101.40
Osztrák járdék ezüst	101.25
Osztrák járdék arany	121.—
Koronajárdék	99.25
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1615.—
Magyar hitelbankrészevény	702.—
Osztrák hitelbankrészevény	696.75
Osztrák magyar államvasut	675.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	117.30
London	240.15
Paris	95.49

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 2.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkdv korlátozt. Nyugodt irányzat mellett 15,000 métermázsa került forgalomba, kezdetben változatlan, a zárlatnál 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonanemek közül zab 5 fillérrel olcsóbb. Időjárás szép.

Zárlat 12 órákor:

Buza áprilisra	9.01—9.02
Buza májusra	8.97—8.98
Buza októberre	8.02—8.03
Rozs áprilisra	7.21—7.22
Rozs májusra	7.20—7.21
Rozs októberre	6.54—6.55
Zab áprilisra	6.95—6.96
Zab májusra	6.98—6.99
Zab októberre	5.82—5.84
Tengeri májusra	5.01—5.02
Tengeri júliusra	5.14—5.16
Repce augusztusra	12.—12.16

Zárlat 5 órákor:

Buza áprilisra	9.06—9.07
Buza májusra	9.02—9.03
Buza októberre	8.03—8.04
Rozs áprilisra	7.21—7.22
Rozs májusra	—
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	7.01—7.02
Zab májusra	—
Zab októberre	—
Tengeri májusra	5.02—5.03
Tengeri júliusra	—
Repce augusztusra	12.05—12.15

Zárlat 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	696.75
Magyar hitelrészvény	701.25
Leszámitóbank részvény	449.—
Rima-Murányi vasmű részvény	504.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	674.75
Közuti vasut	651.50
Városi villamos vasut részvény	318.—

Szeszüzlet.

— Április 2. —

Mai jegyzések: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12:30—13:— korona mmászánsként.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesig sz. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catulle Mendés.** [11]

(Folytatás.)

Elérve célját, szemben a színpad személyeivel, hideg és elintén szomorú maradt. Azonnal észrevette — némely léleknek meg van az a sajátsága, hogy hirtelen kiábrándul — a diszletek csalékony pompáját, a színésznők arcán a ritkító vörös festéket, és a színészek hamis aranyozásu öltözeteit, s minthogy a tulvilági fényre és illatra számított, azonnal úgy találta, hogy a lámpák kellemetlen szagot és kevés világozást terjesztenek. Egy költői kedélyű

gyermeknél az ábránd szeretete meghazudtolta volna még a világozást is, angyalszárnyakat látott volna a gaze és tüll alatt és szüziest pirt a rikitő arcokon; ő, az állatias gamin, aki serdülő kora kezdetén olyan látványt lesett el, azonnal felfogta a valót és egy pillanatnyi bánat után el is fogadta. Az ábránd minden lélekben megszűnik és felszál, mint a szappanbuborék, de még a legtöbbnél hamar széptáncos és egy piszkos cseppet képez, addig a makacs álmodozóknál átlátszó, de kemény fémből áll, mely ellenáll az élet támadásának.

Innen van, hogy minden költő álmodozó gyermek még férfi korában is. Brascasson többet tett, minthogy elfogadta azt, amit reálisnak nevezünk, ő megszokta és meg is szerette. Talán anyja is hasonló nézetet vallott s ez okozta hogy a fiu követte véreinek hajlamait. Ettől fogva csaknem minden este eljárt a színházba de csak az előadások végén, azzal a tértjegyekkel, melyeket unatkozó nézőktől koldult ki, s csakhamar otthon érezte magát a karzaton. Megbírálta a primodonnákat, ócsárolta a baritonistát, tapsolt vagy füttyült, néha azért, mert fizettek neki a tadsért, vagy a füttyért, s nemsokára egy csapat léhűtő feje lön és valódi nagy hatalmassággá nőtte ki magát, kivel a művésznőknek is értekezniök kellett; ő szervezte a sikert vagy bukást. A rendes bérlőközönség már ismerte, s ha rut arcát elfintortotta s így látták megjelenni a karzat vassorompója mellett, azt mondták egymásnak: "Ma este készül valami." Mindamelllett ő igen elnéző volt a színésznők iránt, és noha dühös volt gyakran, mert nem ülhett az orchester székeiben, honnan az alsószoknyák finom mouselinejét is láthatni, sem az első emeleti páholyban, honnan a fűző mélyébe nyílik kilátás, mégis csaknem tulgyengédséggel viseltetett azok iránt, kik kövérek voltak. Egy alkalommal öt frankot kínáltak neki, hogy füttyüljön ki egy színésznőt: elvette a pénzt, de lelkesülten tapsolt, mert ennek a színésznőnek hatalmas kövér karjai voltak, melyeket hamis éneklése közben minduntalan felemlt.

A kiábrándulás azonban már bekövetkezett. Egy estén, midőn átment a Lafayette-téren, ismét meglátta a sárga színlapot és a fodrász-terem forgó bábjait, megállott és elszégyelte magát, — utoljára életében; de ez csak egy pillanatig tartott, a másikkban már letépte a színlapot, a harmadikban ráköpött a kirakat üvegére és vállat vonva távozott. Az ábrándnak vége volt.

Ettől fogva folyvást a színház környékén csavargott, közel a színésznők bejáratához zsebre dugott kezekkel, nyitott bluzzal és inggel felajánlván magát bárkinek követni valyamelyik nőt, vagy kézbesíteni valami levelet. Csakhamar hírhedté vált. A kardalos nőbbe szerelmes tanuló hozzá fordult ügyeikben, bizonyos féltékenységgel, mert Brascasson komoly hivatalnokhoz hasonlított, és azonkívül tudták, hogy jó viszonyban van a színház kapusával. Valami sajtószertű titok vette őt körül, mely azokat az egyéneket jellemzi, kiknek szabad bemenetük van a színpad mögé. Midőn visszatért küldetéséből, hozván a választ és lábainak rázogatása mellett egykedvűen várván a kiérdemelt pénzdarabot, a zavarba jött fiatalok bámulattal vegyes féltékenységgel tekintettek rá, mint olyan lényre, ki át tudta lépni a színház rejtek paradicsomát és rongyai közül tiltott élvezetek illatát velték kiáramlani. Egy estén rizspor maradt ujján; franciául kiáltott fel, — mert már kezdett lemondani a tájnyelvéről.

„Teringettét! megöleltek!”

Irgyelt egyéniséggé lett s ez bizelgett neki, növelve becsúgyát. Apró ármányok utján szereplő lett maga is, később pedig kardalos, mert volt valami kevés hangja. Most már ő is aranyozott öltözéket vehetett föl és miben közel volt a nézőtérhez, különös gondot fordított mozdulataira, kecsesen és büszkén lépegetett a közönség előtt. Szerencsére a basasist öltözéjéből sikerült elcsennie egy nagy szakált, mely nagyrészt elrejtette arcának rutságát és ettől kezdve a grisetek — mert még ekkor voltak Toulonban, kiket vasárnaponként a második emelet ülőhelyein lehetett látni, nagyon kezdtek becsúlni. Előnye volt, szép feké galléros kereskedősegek, sőt még a hadnagyjelöltök fölött is. Aristokratikus hajlamai azonban távol tartották őt a kendőbe kötött fejű leányoktól,

s csak megvetéssel elégedett meg az egyszerű fejdizsekkel; ő kalapok után vágyakozott. Sőt a színházban is akadtak kalandjai.

Kacsintott egyet szemével, elfintortotta arcát, gorombaságokat mondott és voltak kiknek ez tetszett. „Ah a csunya!” mindazáltal a csatorna szag kellemes volt azoknak, kik maguk is a sárból kerültek ki. Azonkívül nagyon ügyesen feltudta mellettük használni a felvonásközök hosszúságát, vagy az öltözék hiányossága által nyújtott előnyt. Körülkarolta őket, füleikbe sutlogva, erősen belenyomván ujjait a fűző csontjai közé, hogy — a mint mondani szokás, — a csillagokat is látták, s midőn a rendező csengetyűje megszólalt a folyosókon, hirtelen megigazította szakállát, mialatt amazok egymásnak tüdelték fel birtelen udvarhölgyi vagy matrónai öltözékeiket és rohantak a színpadra.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Április 3. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Rikárd. — Protestáns naptár: Rikárd. — Görög-keleti naptár (március 21.): Ifj. Jakab. — A nap két 5 óra 20 perckor, nyugszik 6 óra 15 perckor — A hold két 2 óra 24 perckor, nyugszik délután.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Április 3. A csermői ifjuság táncestélye.

NYILTTÉR.*

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, és az igen tisztelt vevőim becses tudomására hozni, hogy az **Andrássy-tér 20.** szám alatt husz év óta fennálló

szabó-üzletemet

f. évi április hó 1-től SALACZ GYULA-utca 1 szám alá helyeztem át.

Ez alkalommal kötelességemnek tartom, hogy az igen tisztelt vevőimnek az irányomban tanusított bizalomért köszönetet mondjak.

Mint eddig, úgy továbbra is főcélom az lesz, hogy tisztességes, szolid kiszolgálással, az igentisztelt vevőim bizalmát továbbra is birhassam.

Becsés pártfogásukat kérve, maradtam

Kiváló tisztelettel

Meszlinger János,

625

férfi-szabó.

!!Végre valahára!!

egy 16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégít.
Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legujabban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérlették.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónök „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen

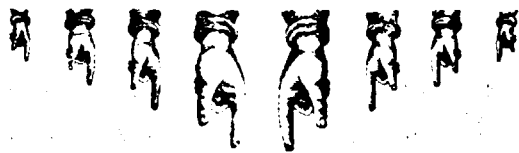
a villamfényfürdöket, 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógyimódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-crème** kitünő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szeplőimet és májfoltokat, egytuttal biztosítom, hogy szeles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5.

Kitünő tisztelettel Marsatzky Adél.

Szeplő, májfolt, bíbrós, bőrvörösséget és mindennemű arczleztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

IBOLYA-CRÉME

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsá és crém színben 60 kr.

Hajós-féle **IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérliliom és rózsá színében tündöklő varázssá színt kölcsönöz. 1 üveg 30 krajczár.

Óvakodjunk értéktelen hamisításoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvényes védjeggyel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Aradon kapható Voitek és Weisz uraknál is.

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

pályakoszoruzott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglélés, váltóláz ellen kitünő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papirosan Rozsnyay Mátyás névaláírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felhígítására és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitünő, minden más szert felülmúló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitünő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszertárában

Aradon, Szabadság-tér.

Borszivattyuk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári áron

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők

és kutak.

TELEFON 438.

Legnagyobb választék arany, ezüst és ékszer-tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA.

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb áron megvételnek, vagy becsereitelnek.

Elvem: Nagy forgalmat olcsó és szolid árak mellett elérni.

Vászon és fehéreneműek:

Rumburgi vászon (54 rőfös) 1 vég	48.00—95.00	korona.
Creas és irrhoni vászon 1 vég	9.50—22.00	"
8/4 alsó lepedő vászon méterenként	1.30—2.20	"
10/4 paplan lepedő vászon méterenként	1.60—2.80	"
Törülközők méterenként	—55—90	"
" duczatja	7.00—12.00	"
Ásztali készletek 6 személyre	8.50—22.00	"
Női chiffon, vászon és batiszt ingek	1.35—12.00	"
Női chiffon-Corsetta (háló köntös)	2.00—12.00	"
Női alsó szoknya és nadrág	2.00—9.00	"
Ágyhuzat chiffon vagy vászomból	16.00—85.00	"
Álsó lepedő darabja	2.30—3.60	"
Fegyházban kötött jó harisnya fekete és színes 3 pár	2.00	"
Zsebkendő ajour széllel	4.00	"

Az összes cikkek közül minták vagy egyes darabok legnagyobb készséggel vidékre is küldetnek.

Menyasszonyi kelengyék rendelésre 200—2000 koronáig.

Legnagyobb és izléses raktár selyem, gyapju-szövet creton, ruhazephyr és barhetekben, melyekből mintákat gyorsan küldök.

Szőnyegek, függönyök és ágykészletek raktára, paplanok, matraczok mérték után készíttetnek.

Harisnyáim elismert legjobb fegyházi munka és ezekről árjegyzékkel készséggel szolgálók.

Menyasszonyi koszorúk és fátyolok legújabb divat szerint vannak raktáron.

10 koronát meghaladó rendelés postán portomentesen küldetnek.

Hoffmann Sándor

a „fecskéhez”

Aradon, Színház-épület.

Megyei és városi telefon szám 10.

Valódi „Schroll”-féle chiffon gyári áron, végben vagy méterenként.

Legszebb czérna csipkék és himzések nagy választékban.

Vászon és batiszt zsebkendők nagy választékban.

Ruhakellék. — Szallag. — Csipke. — Gattók.

Telefon 278.

Telefon 278.

GLÜCK JÓZSEF

szobafestő és mázoló

Arad, József főherceg-ut 7. szám.

Ajánlja magát mindennemű

szobafestő, szobakárpitozási, mennyezetek dombormű disztési és mázolási munkálatok teljesítésére, továbbá ablakok színes üvegfestési imitálását a legújabb módra kivitelezni, a lehető legjutányosabb árak mellett.

Elvállalom a lakások féreg (poloska) mentessé tételét

teljes jótállás mellett.

A nagyérdemű közönség pontos és gyors kiszolgálásának céljából készletben tartok dus választékban papirkárpitot, könnyű súlyú papírontvényből (Xyogenit Stuck) domború disztményeket és üvegfestés utánzatu színes mintákat, a melyek lakásokon minden időben megtekinthetők és megválaszthatók. — A nagyérdemű közönség becses támogatását kérem.

646

még y tisztelettel

GLÜCK JÓZSEF.

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.

28705—1902 sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a 1902—1904. évi szűkségű villamos világítására alkalmazandó akkumulátorok szállítására ezenzen nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen szállításra vonatkozó részletes módzatokat tartalmazó ajánlati felhívás, valamint a szállítással mérvadó 122291-96. számú általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának (Budapest, Andrassy ut 73—75 sz.) nyomtatványtárában mindkettő együttvéve egy korona fizetés ellenében kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy korona magy. kir. okmány béléssel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi

április hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak gépészeti főosztályában átadandók, illetőleg postai úton oda küldendők. A birtok ezen külső címmel látandó el: „Ajánlat a 28705—902. számhoz.”

Bánápenzül minden ajánlat 100 telep utn (egyszázötven) közelemenyű 100 nak vétetén) 2000 korona készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1902. évi április hó 16-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letetendő.

Bánápenz-elsküli, vagy az ajánlati felhívásnak meg nem felelő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy távirattal letételek, vegre olyanok, melyekben vakarások előfordulnak, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. márczius hó 3. Az igazgatóság

CSECSEMŐK TÁPLÁLÁSÁRA

az eddig ismert módok közül legjobb, legmegfelelőbb

a sterilizált tehén tej,

a mely szakértelemmel higgitva és jól sterilizálva az anyatejjel egyenértékűnek bizonyult.

Ilyen tejet készít alulírott intézet és azt oly alakban hozza forgalomba, hogy a szülőknek nagyon csekély fáradságába és költségébe kerül gyermeküknek biztos felnevelése.

Előírásokat, illetve az utasításokat pontosan betartva, ki van zárva a gyermeknek minden a tápanyagoktól származható betegsége.

Tájékoztató arra, hogy a Sterilizált gyermektej már eddig is megnyire bevált, közzéteszük az ide mellékelt nyilatkozatokat:

Hálás elismeréssel adozom önöknek, megbecsülhetetlen sterilizált-tej készítményükért. Kis babám a múlt óta csak a világon van, tehát fél éve csak is azt kapja, a jóságáról egész mondakör támadt. S nemcsak kinézése vasogészséges, hanem olyan vasogészségű is, hogy bár a gyógyszerértől csak e y ajtó választja el, orvoságot meg nem kapott soha.

Nem mulaszthatom el, hogy sterilizált gyermektejet jóságánál, olcsóságánál és könnyen kezelhetőségénél fogva minden szülőnek legőszintebben ne ajánlja.

Kiünő tisztelettel Tóbor Gyula, gyógyszerész, Arad-Gáz.

Az önök által szállított sterilizált gyermektejet kis fiam 14 napos korától a mai napig élvezte és ezennel is élvezni fogja. Nem mulaszthatom el, hogy önöknek készítőknök hálás köszönetemet ne nyilvánítsam údvös egészségügyi intézményükért.

A midőn ezt teszem, tudomásukra hozom azt is, hogy gyermekemet olcsóbban és jobban felnevelni, mással nem lettem volna képes.

Gyermekem teljesen egészséges és nagyon szépen fejlődik.

Tisztelettel Takacs Emil, épitész.

Dr. Singer János orvos és Krebsz Géza

gyógyszerész

292

sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-n. sarkán.

Ha
ujkerékpárt akar venni.
vagy**kerékpárját**

javítani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez.

389

Arad, Salacz utca 2.

**Gurahonczy
portlandcement**

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normátiákat 60—70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak
szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

**Üzlet felosztás
és végeladás!**

Rövidáru-, férfi-divat-, női pipere-, diszműáru-, kalap-,
cipő-üzletem felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

végeladást

rendezek s a raktáron lévő áruk

minden elfogadható árban

eladatnak.

Tisztelettel

Ruzsonyi Endre

Arad, Andrassy-tér 24., Hungária kávéház mellett.

Az üzleti berendezés eladó.

MINDEN HÖLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE**MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem csirok kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, borotkát (mitesser) és minden arcztisztítást igénylő. Ma-szazhoz használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 30 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueráriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battyány: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Ármán, Elekén: Ifj. Pekker István, Földeskon: Boros Karoly, Gyogyvácon: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevegesen: Schlögl Pál, Kun-ágotán: Fejes Lajos, Kurtison: Hackenberger László, Medgyesgyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsházán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hunzérus Ádám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pestkán: Rokazin János, Pankotán: Póseviz Gusztav, Pityarson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simandon: Csiky Lukács, Suborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hanszler Sándor, Tauron: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternaizó Géza arak gyógyszerárakban.

797—1902. sz.

Radnai jár. főszolgabírójától

Pályázati hirdetmény.

Az m. Radnai járáshoz tartozó s Maros-Szlatina Baja és Gyulicza községekből álló M.- Szlatinai körorvosi állás lemondás folytán, f. évi május hó 1-ével üresedésbe jön.

A körorvos javadalmazása: 1. Munk H. és fiai M.- Szlatinai birtokosok és gyártulajdonosok által a gyárorvosi teendőikért évi 2000 korona; 2. Gyulicza község részéről 145 korona 28 fillér; 3. M.- Szlatina község által 64 korona 34 fillér; 4. Baja község által 76 korona 52 fillér; 5. A szabályszerű átogatási díjak. Összes évi fizetés tehát, 2286 kor. 14 fill.

A választást f. évi április hó 17 napjának d. e. II órájára tűzöm ki, helyéül M.- Szlatina községet.

A pályázni kívánókat törvényszerűleg felszerelendő pályázati kérvényeiknek a választást megelőző napig leendő benyújtására figyelmeztetem.

Mária-Radna, 1902. márczius hó 22-én.

Péczely Elek,
főszolgabíró.

617

Férfiak ingyen kapnak

Olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol Magyarul, mire titoktartás mellett postafordultávan egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon meg ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők. 1341

A pályázat tárgyát képező minták az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. megtekinthetők és kaphatók. A feltételeknek megfelelően kiállított és bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbbben folyó évi április hó 12-ének déli 12 órájáig a fentemlített szakosztálynál nyújtandók be s külsőzimmel látandó el: „Ajánlat 28749—902. számhoz.” Bánatpénz a bérlek értékének 5%-a a főpénztárnál, (Budapest Andrassy-ut 75) leteendő.

Az igazgatóság.

Gyomorbetegeknek!

Mindazoknak, kik meghűlés vagy a gyomor túlterhelése nehezen emészthető, nagyon meleg, vagy nagyon hideg ételek avagy rendetlen életmód által gyomorbetegségben, u. m.:

gyomorhurut, gyomorgörcs, gyomorlajás, nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban

szenvednek, egy házi szer ajánlatuk, melynek kitűnő hatása már évek óta kipróbálva van. Ez az a

HUBERT ULLRICH-féle gyökér bor.

E gyökérbor kitűnő, gyógyképesnek ellentett gyökérből, jó borral van készítve, erősíti és élénkíti az ember emésztőel szervezetét, a gyökérbor elhárítja az emésztési zavarokat és elősegíti az új egészséges vér képzését.

A gyökérbort kellő időben használva, a gyomorbajt már csirában elfojtja. Nem szabadna tehát annak használataval késni. Feszültek, mint fejfájás, felbűfögés, gyomorégés, felfuvalkodás, rosszullét hányással, melyek üdült gyomorbajoknál mindig gyakrabban lépnek fel, számtalanszor már néhányszor ivás után megszűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei mint szék-almatlanság, valamint vértörődés a máj, lép és veger-zervezetben (hämorrhoid betegség) a gyökérbor által gyorsan eltávolíthatik. A gyökérbor megszünteti az **étvágytalanságot** és könnyű székelés által eltávolítja a gyomor és belekben felszaporodott idegen anyagokat.

Sovány, sápadt arczzint, vérhiányt, erőtleniséget, leggyakrabban rossz emésztés, esetleg vérkezés és a máj beteges állapota okozza. **Étvágytalanságnál, ideges bágyadtságnál és kedélyeltompultságnál,** valamint gyökérborral, **álmatlan éjjeliek** következtében sok ember lassan elpusztul. **Gyökérbor a gyengült étvágyt erősíti.** — Gyökérbor gerjeszti az étvágyat elősegíti az emésztést és táplálkozást, gyorsítja az anyagcserét és vérképzést, megerősíti a feleségült idegeket és új életkedvet ad. Számos elismerő és hálalrat bizonyítja ezt. — **Gyökérbor kapható üvegekben** a firt 1.50 és firt 2.— a gyógyszerárakban Arad, Kis-Szt-Miklós, Glogovác, Ó-Pécska, Német Szt-Péter, Székesut, Várjas, Monostor, Vinga, Orozfalva, Fibis, Guttenbrunn, Mária-Radna, Lippa, Kovaszinoz, Világos, Agris, Ternova, Tauoz, Nádas, Pankota, Zaránd, Komlós, Ó-Szt-Anna, Uj-Szt-Anna, Kurtios, Sándorháza, Pészak, Knez, Billed, Bogaras, N.-Jécsa, Gyertyámos, Kis-Beoskerék, Uj-Besse-nyő, Szt-András, Gyarmata, Temes-Rékás, Topoloveoz, Józseffalva, Belinoz, Lugos, Kizdia, Buttyn, Bokszeg, Boros-Jenő, Csermő, Kis-Jenő, Sikió, Székudvar, Elek, Kétegyháza, Gyula, Uj-Kigyós, Apáoz, Megey-Bodzás, Mező-Kovásháza, Tót-Komlós, Orosháza, Mezőhegyes, Pityaros, Csanád-Palota, Nagylak, Egres, Szerb-Szt-Péter, Hatzfeld, Lovrin, Nagy-Kikinda, Szakálháza, Mehala, Békés-Óraba, Temesvár stb., valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországnak és az összes ausztria-magyarországi városok gyógyszerárakban.

FÖLDES KELEMEN és **HAJÓS ÁRPÁD** urak gyógyszerárjai Aradon, 3 és több üveget eredeti aron Ausztria-Magyarország bármely helyére küldenek gyökérboraimat üvegekben.

Óvakodjunk utánzatoktól! 1407
Kérjünk határozottan

HUBERT ULLRICH-FÉLE GYÓGYFÜBORT.

Uri-, fiu- és gyermekruha raktár:

Kassovitz Fülöp

Arad, Andrassy-tér 9. sz.

Igen tisztelt vevőimnek és a nagyérdemű közönségnek van szerencsém szives tudomására hozni, hogy **Lux Mór** urat üzletem további vezetésétől felmentettem és annak további vezetésével

REICH SAMU urat

biztam meg, ki üzletemet modern alapokon, a mai kor igényeinek megfelelőleg fogja azt vezetni. Ezen ügyes, szakképzett kereskedő iparkodni fog az igen tisztelt vevők legmesszebb menő kívánásainak is lehetőleg eleget tenni.

Különösen felhívjuk szives figyelmüket

belföldi, továbbá valódi francia és angol szöveteinkre,

melyekből óriási raktárt tartunk. Nemkülönböztetve ajánlok mérték utáni megrendelésre **CIVIL** ruhákat, valamint **KATONAI** és **HIVATALNOKI** egyenruhákat, a legutányosabb áron.

Kiváló tisztelettel

Kassovitz Fülöp,

Arad, Andrassy-tér 9.

Hivatkozva fenti hirdetésre, bátorkodom a t. c. közönséget tömeges látogatásra felkérni és reményelem, hogy méltányos áraink és előzékeny eljárásunk által a teljes bizalmat kiérdemelni fogom.

531

Tisztelettel

REICH SAMU.

28749—903 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a jegyborítékok készítésére való különféle színű festett, hasított birka-bőrök szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

NEUMANN M.

csász. és kir. udvari szállító

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe
ARADON,
Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárukban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kie hirdetések előre fizetendők. Ér-

tesztéseket a kiadóhivatal ad; leve-
beni kérdésekhez a válasza való köl-
tyeg melléklendő. Telefon értesítésem
nem ad a kiadóhivatal.

Személyhitelt

kaphatnak hivatalnokok, katoná-
tisztok s általában hitelképes urak
s hölgyek, közbenjárás mellőzésé-
vel, directe, kedvező feltételek
mellett. Bővebbet: „Feltétlen dis-
cretio” jelige alatt Budapest, Csö-
mőri-ut, posterestante. Névtelen és
közvetítő ajánlatok figyelembe nem
vétetnek. 618

Tengeri vetőmag.

Nemesített legkorábbi „Székely”
(augusztus első felében törhető) á
7 koronáért, korai „Prairie” király-
nője á 6 koronáért 50 klgként,
kapható Stengl Dezsőnél Kis-Pereg
(Arad m.) 606

Gazdatiszt,

keresztény, kis-családu, aki Csanád-
megyében egy nagyobb gazdaság-
ban tíz évig mint gazdatiszt mű-
ködött, állást keres megelőbbi belé-
pésre. Czime a kiadóhivatalban. 530

József főherceg-ut 10. sz.

I. emeletén

4 teljes jókarban lévő, rövid
ideig használt

villam - csillár

olcsón eladó.

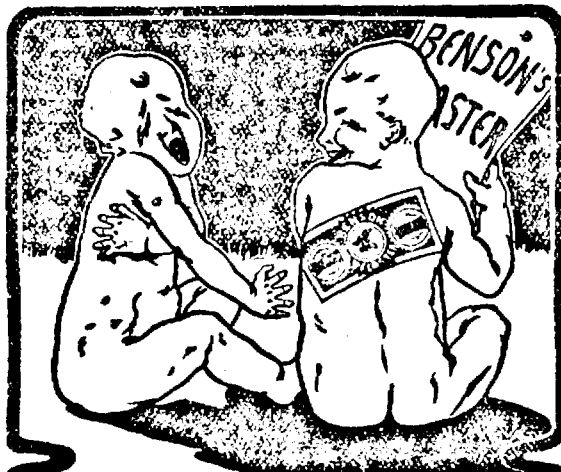
Bővebbet ugyanottan. 645

Jó forgalmu

fűszerkereskedés családi körülmé-
nyek miatt minden órában kiadó.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 629

Egy nagy boros pincze

nagy hordókkal ellátva, bérbe ve-
hető Perényi utca 2. számu, Ká-
szonyi-féle házban. 439

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer
Köszvény, csusz, derékfájás,
csipőfájás, hátbaj,
mellbaj, köhögés,
minden meghűlés ellen.

Óvakodjunk csekélyebb értékű utáztatoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen. Hajós
Árpád gyógyszer-tára az „Isteni Gondvise-
lés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
tárában Szabadság tér 1891

Egy,
esetleg két
utczai szoba
és inasszobából álló
garcon
lakást

keresek
a hnszárlaktanya
közelében.

Czím a kiadóhiva-
talban.

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyára-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon. Vörösmarty utca 1. sz.

Kívánatra küld 1550

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrebecsült
rendelőimnek szives tudomására
adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra
lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököli-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy
nagyrebecsült rendelőimet ezután
is legnagyobb odaadással, szolid
és pontos kiszolgálásban része-
sítsem, miért is az eddigi pártfo-
gásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség be-
ces bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész. Heim Domokos-utca 2. sz.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.